

Syngedrengene ved Vor Frue i Assens i 125 år

Udgivet af syngedrengene ved Vor Frue kirke i Assens (ved organist Henning Wesch) i 125-året for korets oprettelse den 1. marts 1856.

Redaktion: K. V. Sørensen - Teknisk produktion: Desler's bogtryk og offset

Syngedrengene bringer en tak til Assens menighedsråd og Assens kommune, som har støttet udgivelsen af denne bog.

Syngedrengene
ved Vor Frue i Assens
i 125 år

I latinskolens tid var disciplene Vor Frues forsangere

I de sidste 125 år af Vor Frue kirkes snart 500-årige historie har et kor af drenge som fast institution virket som forsangere. Før syngedrengenes tid har det vekslet noget med forsangen i kirken. Kordegnen har altid været det centrale element i kirkesangen, og han kunne klare det alene med bistand af en aktiv menighed på kirkegulvet, men det var altid velset med støtte af andre, øvede stemmer.

I det 17. og 18. århundrede påhvilede det direkte kordegnene at »opvarte med sang« i kirkerne med udvalgte kor af de skoledrenge, som sang bedst. Der blev lagt vægt på, at de indøvedes både i salmesang, messesang og egentlig korsang, hedder det i et gammelt regulativ, »på det, at alting kan synges ordentligt og uden noget modbydeligt skrig«. Der var sædvanligt en halv snes drenge i korene, og ret ofte udførte drengene kortjenssten i sorte kjoler, som kirken betalte.

Skulle det gå til som i gamle dage, blev det ikke let for nutidige kordegne at få drenge til koret. Det hedder sig, at i god tid før gudstjeneste måtte drengene i de »gode gamle dage« møde i skolegården, hvor de fik læst et kapitel af bibelen og deltog i en bøn. Derefter gik de i procession to og to til kirken, hvor de indtog deres

Kirkegyden, som den i al sin herlighed tog sig ud, indtil de to ejendomme til højre for nogle år siden blev nedrevet for at give plads til parkering. Husene til venstre er rester af byens førtidige latinskole, og strædet hed i sin tid Skolemesterstræde. Herfra havde skoledisciplene bekvem adgang til sangtjenesten i koret i kirken.

plads i højkoret. Dårlig opførsel skulle straffes i skolen offentligt og med eftertryk. Når gudstjenesten var forbi, vandrede drengene tilbage til skolen og blev her eksamineret i prædikenen. Når de derefter havde sunget et afslutningsvers, måtte de løbe hjem. Denne strenge disciplin var utvivlsomt et levn fra den katolske tids tradition.

Om det er gået lige så strengt til i Assens vides ikke, men det er ikke usandsynligt, eftersom hård tugt og tørre tærsk ansås for et vigtigt middel i afretning og oplæring af børnene. Man læser bl.a. om det i Assens latinske skoles annaler.

Peder Palladius var syngedreng i Vor Frue

Latinskolen og forsangen i Assens kirke var sider af samme sag, idet latinskolen oprindeligt var en kirkeskole. Disciplenes sang i kirken påhvilede dem som en forpligtelse og var led i deres uddannelse til fremtidens præster og lærere, men samtidigt et spinkelt bidrag til deres timelige eksistens. De fleste latinskoledrengene var fattige, ja ofte nødlidende. De var afhængige af tiggeri og barmhjertighedsgaver, således når borgerhjemmene overlod dem en plads ved tyendets bord.

Biskop Peder Palladius, skomagerson fra Ribe og født 1503, blev uvist af hvilken grund indskrevet i latinskolen i Assens, pebling, som det hed (»lille præst«), og han skriver i sin berømte visitatsbog om sin første dag i skolen, at han gav en kammerat en dansk hvid, for at han skulle lære mig at gå by om og tigge almisser, men han var kun min mester en middagsstund. Så kunne Peder klare den side af sagen på egen hånd. Han kla-

Peder Palladius - det første han lærte i Assens latinske skole, var at gå by om og tigge almisser.

rede jo efterhånden mange store ting og indskrev sit navn i dansk kirkehistorie trods en noget primitiv start i Assens latinske skole, hvor vægten som i andre latinske skoler alene blev lagt på eksersits i katekismus og latin. Efter ophold i Wittenberg i Tyskland, hvor han omvendte sig til Luthers nye, kætterske lære, blev han kaldt hjem og endte som biskop (superintendent) i Sjæl-

lands stift og kom til at spille en vigtig rolle ved overgangen fra katolicisme til den lutherske tro. Han udgav talrige skrifter, og især hans visitatsbogs formaninger til præster og menigheder bidrog til forståelse og indlevnen i den nye troslære. Han var iøvrigt medvirkende ved Chr. Pedersens bibeloversættelse.

Assens latinskoles fremmeligste elev havde således været syngedreng i Assens kirke, den eneste fra den tid, vi kender navn på.

Da latinskolen nedlagdes i 1740 samtidigt med 6 andre latinskoler i Fyns stift, forstummede drengestemmerne i Assens kirke. Indtil videre.

Men latinskoledrengenes sang var forgænger for det nuværende kor.

Dog lød der også drengestemmer i kirken inden det nuværende kors oprettelse i 1856. Der foreligger en oplysning om, at da man omkring 1850 holdt en auktion over nogle gamle epitafier, der var nedtaget i koret og gangen, blev pengene brugt til at forbedre de stole, som degnen og hans syngedrenge benyttede. Disse drenge var fra almueskolen, og deres aflønning har ikke belastet kirkens regnskab. De må være blevet tilgodeset ved frivillige gaver, som folk lagde i dertil opstillede bøsser i kirken. Ved nogle kirker havde man legater til formålet.

Kirkekolet havde oprindeligt sin plads i højkolet, men i forbindelse med et nyt orgels placering i 1855 byggedes der et orgelpulpitur, og det må formodes, at det nyoprettede drengekor straks fik sin plads på dette pulpitur. Orglet leveredes af Gudme i Svendborg, der var i kompagni med en slesvigsk orgelbygger og det kostede 3500

kroner, med pulpitur. Halvdelen af dette orgel blev fornyet i 1910 og fungerede til 1964, hvor der blev spillet på det sidste gang ved 2. pinsedagsgudstjenesten. Det trængte da hårdt til fornyelse. Daværende kordegn, Åge Rom Larsen spillede på det til sine sangøvelser med drengene og sikrede sig et af det gamle orgels dekorationselementer, som repræsenterer et stykke traditionel kirkelig billedskærerkunst. Det ses på Rom Larsens villa, Stentevej 5, og sidder her som en fin detalje, mens det på sin oprindelige plads indgik i en helhed, som virkede noget overvældende og dystert. Var man ikke opmærksom på det før, så ses det nu ved en sammenligning med det nye orgels finhed og elegance. Det er leveret af Marcussens orgelbyggeri i Åbenrå, er på 35 stemmer og blev taget i brug sidst på året 1964.

Biskoppens »velsignelse«

I hvilken udstrækning der blev benyttet drengekor i kirken før 1856, har man ikke rede på, men menighedsrådet, den gang kaldet kirkeinspektionen, havde i hvert fald en vis erfaring med syngedrenge, og peblingenes kirkesang var selvfølgelig heller ikke glemt, selv om der var forløbet over 100 år, da man begyndte at tænke på en ny og fastere ordning på kirkesangen. Den direkte anledning var dog, at man i 1855 havde anskaffet det nye og efter datidens forhold prægtige orgel. Man forestillede sig, at et lidt større, fast etableret og bedre skolet kor af syngedrenge ville give orgeltonerne og menighedssangen en ekstra fylde og vellyd.

Man søgte biskoppen i Odense om tilslutning til tanken om at oprette et fast drengekor, og i svaret hedder det:

»Foranlediget af Assens Kirkeinspektions Indstilling i behagelig Skrivelse af 21. f. M. undlade vi ikke tjenstligt at tilbagemelde, at vi bifalde, at der indtil videre anvendes 100 Rdl. af Kirkens Midler som Lønning af 12 Dreng, der antages til at deltage i Kirkesangen saavel paa Søn- og Helligdage som ved andre ministerielle Forretninger paa Søndage.

Fyens Stiftamt og Bispegaard, den 1. Marts 1856.

Cederfeldt de Simonsen.«

Syngedrengene ved Assens kirke er det første fast etablerede drengekors i nogen dansk kirke. Indtil nyere tid var det tilmed det eneste. Det har fungeret ubrudt, bortset fra en periode i 1907, hvor kirkens protokol indeholder en notits om, at der er dannet et kor af voksne til at medvirke ved højmesse-tjenesten. Det var tænkt som en forsøgsordning gældende for et halvt år, og forbille-

det var de voksenkor, der efterhånden var knyttet til mange andre kirker. Der gik imidlertid ikke lang tid, før kirkegængerne i Assens savnede barnestemmerne i kirken. I et protokollat senere samme år hedder det, at menighedsrådet vedtog at rette en tak til det frivillige kor for de gange, det havde sunget i kirken. Og det tilføjes, at man henstiller til kordegnen påny at lade sangen udføre af et drengekors.

Man lader en anerkendende tanke gå tilbage til menighedsrådet i 1907, fordi det så hurtigt opgav sit eksperiment. Der foreligger ikke noget oplyst om grunden til »episoden« i 1907. Muligvis kan der have hersket mangel på drengestemmer på det tidspunkt, måske har det været en modegrille og anset for mere »in« med et kor af voksne.

Senere blev det tværtimod syngedrengene i Assens, der dannede forbillede for en række andre kirker.

Drenge-kirkekor - det er jo det helt rigtige

Det første sted, syngedrengene i Assens fik en »aflægger«, var Herning. For ca. 30 år siden havde menighedsrådet i Herning en formand, som var tidligere syngedreng i Assens kirke. Og det glemmes aldrig, så han gik med en forestilling om at få et lignende drengekor i sin kirke. Følgelig inviterede han kantor Rom Larsen og hans drenge til at medvirke ved en gudstjeneste i Herning kirke. Rom Larsen, der interesserede sig meget for sit drengekor, havde disciplineret og homogeniseret koret, så det var uden »noget modbydeligt skrig«. Koret gjorde i hvert fald et så gunstigt indtryk i Herning, at det jyske menighedsråd besluttede sig for at oprette et tilsvarende drengekor. Herning-syngedrengene har udviklet sig til et stort og meget anerkendt koncertkor.

Også Middelfart havde i sin tid gennem en årrække et kirke-drengekor, men fra skolemyndighedernes side blev det beklaget, at syngedrengene forsømte ca. 125 undervisningstimer hver årligt. Så afviklede man drengene og oprettede et damekor.

Syngedrengenes virksomhed var ikke tidligere meget udadvendt. De var simpelthen forsangere i kirken og udfyldte opgaven som forventet. Drengekorets præstationer har naturligvis ikke til enhver tid været konstant og på højde med, hvad en kritisk musikalsk vurdering kunne ønske sig. Svingningerne kunne bero på »materialet« og på kantorens mere eller mindre energiske arbejde med drengene. Men for den almindelige kirkegænger var drengestemmerne altid et skønt og opløf-

tende indslag i kirketjenesten. Således vurderes drengekoret også af fremmede i kirken, når de første gang oplevede syngedrengene.

Efter en radio-gudstjeneste i pastor Tage Sadolins tid skrev stiftsprovst H. Drejø i en radioanmeldelse: »- og så fik vi høre et drenge-kirkekor, det er jo det helt rigtige«.

Sangligt højdepunkt i 125-året

Dog var syngedrengene af og til inviteret ud til at synge andre steder, som det senere fremgår af gamle syngedrenges erindringer.

Det er først efter organist Henning Wesch's tilknytning til Assens kirke i 1973, at syngedrengene er gået hen og blevet et landskendt koncertkor og har givet inspiration til oprettelse af drengekor ved flere kirker. Drengekoret befinder sig i 125-året på et sangligt højdepunkt.

Det er første gang, kirkens organist har fået ansvaret for syngedrengene. Hidtil havde de været ledet af kordegnene, sidst af Åge Rom Larsen, der i 38 år var kirkens kordegn og kantor. Skiftet må ses i lyset af den almindelige udvikling i det administrative arbejde og arbejdsdelingen. Det musiske er nu organistens område, det kontormæssige kordegnens. Rom Larsens lille kontorstue i hans bolig er blevet til kirkekontoret på byens torv, hvor nu hans efterfølger, kordegn Jørgen Madsen, residerer, og det forventes ikke mere, at kordegnens kone skal passe dør og telefon, når gemalen er ude i tjeneste. Der er nu bedre tid til at tage sig af syngedreng-institutionen, og det var ganske i overensstemmelse med Henning Wesch's musikalske baggrund og

erfaring, at han ved sin tiltrædelse som organist og kantor så en udfordring i mulighederne for at bringe kirkens kor videre frem, fra syngedrenge til et rigtigt koncertkor. Materialet var for hånden. Og han havde prøvet det før.

Det påhvilede kordegnene i Assens kirke at udvælge drenge til koret, at oplære dem og lave skema for deres deltagelse i de kirkelige handlinger. De 12 drenge opdelt i to hold, der fungerede skiftevis, og der blev udtaget fem af drengene til at medvirke ved bryllupper og begravelser. En formand, tidligere kaldet løbedreng, blev udpeget til at holde daglig kontakt med kordegnen og sørge for besked til kammeraterne, når der skulle mødes til sang.

Ingen forsang mere ansporende

Rom Larsen tiltrådte som kordegn og kantor i Assens i 1938. Hans lange funktionstid var i en periode, hvor der foregik usædvanlig mange store ting. Kirken blev restaureret ude og inde. Kirketårnet fik ny kobberbelægning, hvilket dog ikke udfordrede kordegnens atletiske evner. Det var den nu forhenværende tømrermester Åge Rasmussen, der fik byen til at gyse, når han som en anden Tarzan svang sig i tovene fra frontspice til frontspice. De gamle, stive stolerader i kirken blev udskiftet med lette stole, en ændring, som forargede mange den gang. De kulørte ornamenten i hvælvingerne blev kalket over, for at en hvid kirke bedre kunne fremhæve arkitekturen, hvilket heller ikke vakte udelt begejstring. Og klokkeringningen automatiseredes. Det var heller ikke så godt, som da der blev trukket i klokke-

rebene med håndkraft. Nogle mennesker kunne tydeligt registrere en forringet klokkeringning, påstod de. Der var en hel del diskussion, da menighedsrådet udvidede den nye kirkegård med arealet ned mod Møllevej. Her anlagdes også urnekirkegården. Gemytterne var igen i kog, da man byggede den ny præstegård.

Og kirken fik nyt orgel.

Blandt kordegnens opgaver var også administrationen af kirkens arvejorder; ca. 100 tønder land, som efter mange og lange viderværdigheder endelig blev afviklet efter 400 års forløb og mageskiftet med kommunen, der skulle have byggegrunde.

Jo, Rom Larsen havde en ganske livlig og krævende funktionstid. Alligevel havde drengekoret bestandig hans specielle opmærksomhed, musikinteresseret som han var. Allerede som 14-årig ansattes Rom Larsen som organist i Dorf kirke i hans hjemsovn Dronninglund i Vendsyssel og var sandsynligvis landets yngste kirkeorganist på det tidspunkt. Der sad han på orgelbænken i ni år. Hans far var iøvrigt også kordegn.

Rom Larsen ledede i Assens sine syngedrenge som sine forgængere og forvaltede denne gren af sit arbejde efter de gamle traditioner og på anerkendelsesværdig vis.

Uden Rom Larsens arbejde med koret var vi ikke kommet videre, siger Henning Wesch.

Syngedrengene blev under kordegnene ikke uddannet til egentlige koncertpræstationer, hvilket ej heller var det oprindelige sigte med koret. Det skulle virke som et indslag af umiddelbare, friske barnestemmer i forsangen. Og det gjorde det.

Rom Larsen udtalte ved årsdagen for 25 år siden, at der

Kordegn Rom Larsen har sine drenge samlet til sangprøve på pulpituret under det gamle orgel.

nok kunne ligge en fristelse til at uddanne til koncerter, men det var koret for lille til og pengemidlerne for knappe. Det er hændt, at der var indlagt solopræstationer under juleliturgien, men ikke ved almindelige søndagsgudstjenester. Indstillingen var, at drengene ikke måtte stjæle billedet fra det øvrige, der sker i kirken. Gudstjenesten skulle være hele menighedens lovsang.

Rom Larsen sagde ved samme lejlighed, at han ikke ville bytte sine syngedrenge med tre eller seks kordamer eller -herrer, selv om det kræver mere arbejde og terperi at arbejde med børnene. Thi intet sted hører drengestemmerne mere naturligt hjemme og lyder smukkere end under kirkens hvælvinger. Ingen forsang forekommer mig mere ansprende end et drengekor.

Denne opfattelse vil næppe nogen, som kommer i Assens kirke, antaste. Barnestemmerne i Assens kirke har nu i 125 år udgjort en egenartet tradition, som har glædet stedlige og fremmede.

Et sæt tøj om året

Rom Larsens nærmeste forgænger var fhv. kordegn Th. Larsen, Odense (80). Han virkede ved Vor Frue i Assens fra 1933-1938 og var derefter kordegn ved Fredens Kirke i Odense indtil 1970.

Jeg havde en dejlig tid i Assens, siger Th. Larsen, der nu nyder sit otium på Skibhusvej 175 i Odense. Foruden kordegn ved Vor Frue var han kirkegårdsinspektør og kirkekasserer, desuden kantor, således som det var skik i Assens, mens det ved de fleste kirker ellers var organisten, der ledede kirkekolet.

Jeg førte altså den gamle syngedrenge-institution videre

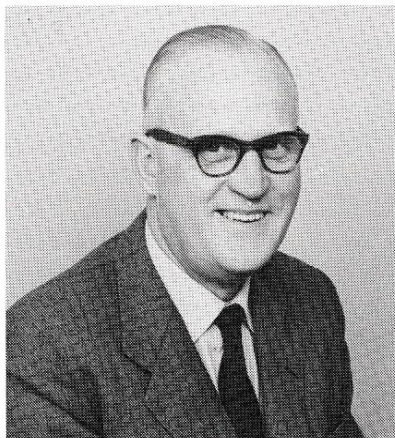
efter traditionen. Og det var en fornøjelse at arbejde med drengene, som var flinke og opvakte, der var humor i dem, og de var pligtopfyldende, skønt lønnen jo ikke var fyrstelig. Det kunne blive til godt og vel et sæt tøj om året.

Hver sommer arrangerede jeg en udflugt for dem, vi var bl.a. med færgen til Årøsund. Der var et vældig godt samarbejde på alle måder ved Assens kirke, og jeg mindes min tid i Lillebæltsbyen med glæde.

Ikke for pengenes skyld - men for ærens

I menighedsrådet var man også glade for syngedrenge, og man viste en vis kærlig bevågenhed. Honoraret for at synge i kirken var ganske vist forbavsende lavt tidligere, men det var lønninger jo generelt, og især når det drejede sig om børn. Sådant moderne forekomst som dyrtidsregulering var man ikke særlig opmærksom på. Men som drengene selv sagde: Vi synger jo ikke for pengenes skyld, men for ærens. De var dog glade, når der faldt en ekstra skilling af til dem, og det hændte, at nogen i taknemmelighed over drengenes sang gav deres følelser udtryk i klingende mønt. Den anerkendelse var mede godt, ikke bare for pengenes skyld.

Der var mange følelsesmæssige værdier knyttet til at være syngedreng. De kunne nok bryste sig lidt ved det privilegium at blive fri fra skolen og forsvinde ud af klassen med kammeraternes blikke i ryggen for at gå til sang i kirken. Det var estimeret at være syngedreng, lidt af en æressag. Det var på den baggrund, at drengene ydede noget til gengæld. De var bevidste om deres for-

*Thorvald Larsen,
kordegn 1933-1938.*

pligtelser, mødte til tiden og passede deres job samvittighedsfuldt. Som hovedregel.

Kordegnene har altid været glade og berigede ved deres omgang med drengene, og der har ikke været mere besvær med dem end forklarligt er. Det var jo drenge med trang til lidt sjov i disse år op til tiden, hvor stemmen går i overgang, og visen er ude.

Den opdragende betydning af i en tidlig alder at komme ind i et system af pligter er uomtvistelig. At have været syngedreng er et kvalitetsmærke. Det vidste forældrene, og det var derfor velset, når ungerne gerne ville og kunne optages i koret.

Årene på pulpituret satte noget i gang

Der er ingen tvivl om, at disse fem-seks år i syngedrengekoret gør et livslangt indtryk. Drengene føler, de er et fast led i gudstjenesten. De får et ansvar for den og er

trofaste mod den, selv når de forlængst har forladt deres plads i koret. For mange bliver sangen en fast interesse i deres tilværelse, andre har gjort sig gældende i musikverdenen. Blandt forhenværende syngedrenge kan nævnes to kgl. koncertmestre, to koncertmestre i Statsradiofonien, to musikdirektører og to organister. Der er flere musikere blandt de mange hundreder, der startede den musikalske indføling på orgelpulpituret i Assens kirke.

Men at have været syngedreng er selvfølgelig ikke noget brev på succes i tilværelsen. En spritter antastede en gang sognepræsten i kirkedøren og fortalte, at han havde været til soldaterjubilæum og der underholdt kammeraterne med sang. Jeg gav dem »alt det dyre«, hr. pastor, sagde han, jeg skal nemlig sige Dem, jeg har været syngedreng her i kirken.

Der er endnu en historie om en spritter og syngedrengene. Han var død på sygehuset og skulle begraves fra kapellet der, og drengene skulle synge ved hans bære. Normalt lader drengene sig ikke berøre af den større eller mindre pragt i forbindelse med kirkelige handlinger, men i dette tilfælde følte de det fattigt, at der ikke var så meget som en blomst ved denne fremmede og ukendte mands kiste. Da drengene nåede ud til graven, medbragte de alle syrener, som de havde plukket i en busk ved sygehuset, og efter jordfæstelsen smykkede de graven med blomsterne. En dame havde lagt mærke til dette rørende træk og gav kordegnen en skilling til fordeling blandt hans drenge.

Det hænder naturligvis også, at der er gavtyve iblandt dem. Således syntes kordegnen under en sangøvelse, at

der var noget mærkeligt ved orglet og også ved drenge. Til sidst gik orglet helt i stå, og det viste sig, at knægtene havde anbragt nogle tomme flasker under bælgene, så den ikke kunne gå i bund og efterhånden helt mistede trykket. Drengene havde med spænding imødeset, hvad der ville ske, og da bælgene helt mistede pusten, og øvelsen gik i stå, så grinede de. Men lad os høre, hvad gamle syngedrenge selv har at berette fra deres tid.

Syngedreng fra 1891-1896

Snedkermester Adolf Beierholm-Pedersen drev forretning i Adelgade 31 i Assens. Den videreføres nu af sønnen. Beierholm-Pedersen døde i 1973, 85 år gammel.

*Snedkermester
A. Beierholm-Pedersen.*

Han havde fra barndommen haft sin gang i Assens kirke, hvor hans bedstefar var kirkebetjent.

Beierholm-Pedersen var syngedreng fra 1891-1896 og havde en stemme, der havde berettiget til videreuddannelse. Tilbud manglede heller ikke, men han fandt det betænkeligt at forlade sit fag og nøjedes med at dyrke sin sang som hobby og til glæde for mange.

Beierholm-Pedersen har efterladt sig levende og interessante beskrivelser om Assens i hans barndomsår, også om hans tid som syngedreng. Derfra plukker vi udsnit til belysning af syngedrengenes vilkår ved århundredskiftet:

Adolf og hans søskende måtte jævnlig hjælpe deres bedstefar med det daglige arbejde i kirken. En dag, de satte salmenumre op i tavlerne, kom kordegnen, skoleinspektør Wittrup. Han hørte os synge ved arbejdet, og han ansatte mig på stedet som syngedreng i kirken. Jeg var da 9 år og fungerede til jeg var 14, og blev formand for drengene.

Foran det monumentale orgel stod vi drenge opstillet i en lang række ved podiet, og Wittrup sang med sin klangfulde, smukke røst ud over os, og stemmerne samledes i en fin enhed.

Om vinteren sad vi på vor plads under hele prædikenen, men om sommeren holdt vi frikvarter og løb ned på den skrånende plæne mod sprøjtehuset og de tilstødende store ejendomme i Damgade, der faldt, da kirken blev fritlagt mod vest. Her lærte vi os at stå på hovedet og andre gymnastiske øvelser, mens beboerne fulgte vor leg fra vinduerne. Vi sørgede for at være tilbage, til vi igen skulle synge.

Vi skulle altid møde i mørkt tøj og sorte sko. Vi sang ved gudstjenester, bryllupper, barkedåb og begravelser. Undertiden var der ikke orgelledsagelse, så stod vi drenge midt i kirken og sang. Når orglet var med, var honoraret alt efter rekvirentens formåen 25, 50 eller 100 øre. De seks ældste skulle altid møde til barkedåb, bryllup og begravelse, når det var hverdag.

Som formand skulle jeg hver aften stille ved kordegnen for at kunne udbringe besked til kammeraterne og til pastor Ipsen eller pastor Knudsen. I skolens store frikvarter skulle jeg løbe til præsterne efter søndagens salmenumre, for måske skulle nogle indøves til Wittrups violinledsagelse.

Koret sang undertiden i forskellige kirker på landet. Så kørte vi i charabanc og fik en ekstra skilling. Vi sang ved indvielsen af HIF's fribolig på Møllevej, ved Borgerskolens indvielse, ved HIF's basar og lignende.

I løn fik de yngste 10-12 kr. om året, de ældste 20-22 kr. og jeg fik i egenskab af formand 32-34 kr. Hvis en syngedreng udeblev, skulle jeg føre det i en lille grøn bog, så den svigefulde på opgørelsens dag kunne blive trukket 10 øre. Vi festligholdt lønningsdagen ved nytår med besøg på et konditori, hvor vi spiste napoleonskage og drak rød sodavand. Derefter gik vi i sparekassen med resten af lønnen.

Det hændte, at bælgetræderen, skomager D. Dideriksen, var syg, så måtte vi træde til i hans sted. Var organist Berg fraværende, så spillede Wittrup eller hans datter Ellen på orglet. Da gjorde vi drenge os særlig umage med sangen og indhøstede et ekstra smil fra frk. Wittrup.

*Skoleinspektør Carl Wittrup,
kordegn ved
Assens kirke til sin død i 1910.*

Juleaften, når alle krinoliner (lysekroner) med levende lys var hejst op under hvælvingerne, og kirkerummet så dejligt ud, så havde Wittrup lejlighed til at hilse på en hel del af sine forhenværende syngedrenge, hjemmeboende eller tilrejsende, og alle sang med iver med på salmerne og julesvarene efter juleevangeliet, og deres stemmer fyldte det store kirkerum. Disse juleaftener var et minde for livet.

Når man nu på sine gamle dage nede i kirken lader stemmen følge bruset fra pulpituret, så kendes det ofte, at tiden med et sæt springer 60 år tilbage, man er atter

en lille syngedreng, der gør sit bedste for at føre de kendte salmetoner ud under kirkens buer. Og tankerne går også fremefter med ønsket om, at kommende slægter med pietet vil værne og bevare dette musikkens særpræg for Assens kirke.

Gammeldags flid

Nej, det kommer ikke sagen ved, at A. Beierholm-Pedersen, der jo havde en hel del at gøre med sit hverv som formand hos syngedrengene, samtidigt havde byplads hos konditor Østerbye på Torvet, men giver et billede på forskellen mellem før og nu over en ret beskeden tidsafstand. Man hører aldrig Beierholm-Pedersen beklage sig over arbejdspress, skønt han overkom mere, end man ville tænke muligt i vore dage.

Kl. 6,30 besøgte han store kurve med morgenbrød ud til forhandlerne og afregnede med dem. Undervejs kom folk ud og købte brød hos ham. 2 øre for et rundstykke eller en kage, 5 øre for et wienerbrød. Om vinteren var det naturligvis en drøj tur, men om sommeren dejligt. Han havde fri en gang om året. Lønnen var 50 øre om ugen med kaffe morgen og eftermiddag. Østerbyes var flinke, det var han også selv. De viste deres tilfredshed ved at give ham konfirmationstøjet.

Desuden havde han samtidigt byplads hos Brdr. Andersen på Torvet, hvor han fra kl. 16 kørte margarineboller á 25 og 50 pund ud til bagere og købmænd. Det gav 50 øre om måneden, deri indbefattet broderens hjælp. Så var der jo skolearbejdet og aftentjenesten for kordegnen.

Jo, afstanden er betragtelig til 90-erne.

Syngedreng 1918-1922

Fhv. elektromontør på Vestkraft i Esbjerg Freywald Beckmand Poulsen (76) tilbringer sit otium i Vorbasse, kendt for sin krigshavn, som folkeviddet har tillagt den, skønt byen kun har et gadekær. Der sidder han og tænker meget på sin fødeby Assens og Lillebælt, som han flittigt befor med årer og sejl, og han var også syngedreng i kirken, så der er talrige minder at øse af. Han samler på dem, som han hele livet har været en samlernatur, hvis resultat bl. a. blev skabelsen af Vorbasse egnsmuseum, der nu er overdraget kommunen. Derfor kaldes han i det midtjyske for Vorbassemanden. Her er et pluk af hans minder fra syngedrengetiden. Syngedrengene blev ofte misundt af de andre skole-

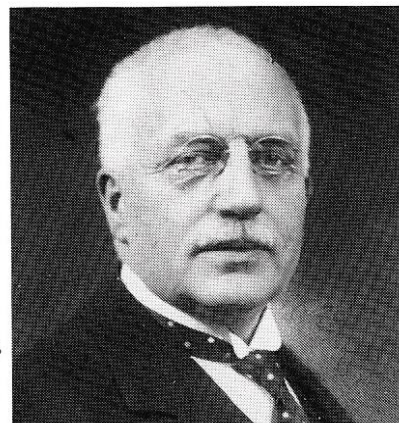
*Elektromontør
Freywald Beckmand
Poulsen, Vorbasse.*

drengene, fordi deres arbejde gav anledning til en del frihed fra skolen.

Det var altid spændende om foråret, når der skulle udtages nye syngedrengene til erstatning for de, der afgik ved konfirmationen. Jeg husker endnu, hvor glad jeg blev, da vor sanglærer Gissel tog mig frem og sagde, at jeg skulle fremstille mig for kordegnen, lærer Schmidt, til prøve. Vi var meget glade for hr. Schmidt, da han altid var mild og venlig i timerne. Far og mor blev glade, da jeg kom hjem og fortalte, at jeg var blevet optaget. Der var sangtradition i familien, og far havde ledet mandskorene i byen en årrække, så han syntes, det var rart, at knægten ville bruge sangens nådegave allerede så tidligt.

Jeg fik et sæt nyt matrostøj, da vi altid mødte ensartet klædt til begravelser og bryllupper. Når vi medvirkede ved den slags højtideligheder, kom vi ikke mere i skolen den dag. Det var jo mere morsomt bagefter at løbe ned til havnen og pilke ulke eller tage en svømmetur ud til første bøje eller kælke på Jødebakken, mens de andre svedte i skolen. Kordegnen var altid flink til at tage de værste stød af for os, når vi drev det for vidt. Vi var jo kun drenge og ikke englebørn, men synge kunne vi. Det hændte jo af og til, at degnen måtte dæmpe os lidt ned, når vi ville overgå hinanden i at synge højt i kirken.

Det første, vi gerne så efter, når vi mødte i pulpituret, var, hvor mange vers, der var i salmerne. Deraf afhang som regel gudstjenestens længde, og så kunne vi være så snedige, at vi sang dem hurtigere. Så var det os, der bestemte farten og ikke organisten. Når vi gjorde det indenfor rimelighedens grænse fik vi sjældent vrøvl

*Lærer ved Assens kommunale skolevæsen
Fr. Christopher Schmidt,
kordegn fra 1910-1932.*

med organisten. Tiden blev ellers aldrig lang i kirken, selv om vi kunne høre de andre drenge lege ude på kirkepladsen. Vi fik altid lov til at løbe ned under prædiken, der som regel varede en halv time. Vi har kun en eneste gang overskredet tiden, da vi var blevet gale i hovedet på Schmidt, og lod ham derfor synge solo i de første par vers efter skriftemålet. Vi følte, vi var blevet uretfærdigt behandlet. Der var et vældigt sammenhold og kammeratskab mellem os drenge. Vi gav dog senere Schmidt en undskyldning, for vi holdt meget af ham.

Der var en særlig fest over aftenerne, når der afholdtes kirkekoncert, og vi jo begyndte at forstå, hvor dejligt den virkelige musik er. Særlig husker jeg, hvor stærkt indtryk, det gjorde på os, da den kgl. kammersanger Peter Cornelius gav koncert. Det rislede ned ad ryggen på os. Sådant en sang havde vi aldrig hørt før. Nu 50 år efter kan jeg huske, hvad han sang.

6 drenge sang til formiddagsgudstjenesten og 6 til efter-

middagsgudstjenesten. Men vi kunne altid blive fri for at synge, når vi bare kunne få en anden til det, men det skulle vi ordne indbyrdes. Jeg har kun benyttet mig af det en gang. En uge, hvor jeg havde tjent 25 øre ekstra, fik jeg Carl Skrædder til at synge for mig, uden at far og mor vidste det. Jeg var kommet i tanker om, at jeg ville have en hel frisøndag. Men hvor var den formiddag lang. Min samvittighed plagede mig, jeg syntes, at jeg havde svigtet, og jeg gik kredsende omkring kirken og kunne høre kammeraterne synge derinde. Så det gjorde jeg kun en gang i de fire år, jeg var syngedreng.

Den største oplevelse var op til jul, når vi indøvede juleliturgien tostemmigt. Det var spændende, hvem der blev udtaget til understemmer. Det var den eneste gang om året, der blev brugt dobbeltstemmer, og det gjorde vi meget ud af.

Drengestreger var der forresten også noget af. Det var en yndet sport at lægge små papirkugler på pulpituret og så skyde dem ned på de gamle koner i kirken. Monstro det er en fristelse, som drengene i dag kan modstå. Vi fik kun vrøvl en gang med præsten, men da havde vi også skudt med ærter, og det var hørligt i rummet, hvis der blev ramt ved siden af.

Det kunne ske ved de store bryllupper, at vi fik en ekstra skilling til deling. Så blev vi meget glade, og der blev sunget ekstra fint.

Vi følte os aldrig imponeret af den pragt, der udfoldede sig ved begravelser og bryllupper i kirken, men gjorde os større umage ved fattigbegravelser i ligkapellet, hvor der intet orgel var til at ledsage os i sangen. Jeg husker engang, hvor en stakkels spritter var omkommet ynke-

ligt. Degnen kom og spurgte, om der var nogen, der ville synge frivilligt, da der ingen pårørende var. Vi mødte alle for at vise den fattige, at der dog var nogen, der fulgte ham. Så han fik lige så fin en sang som nogen anden. (Sic transit gloria mundi).

Det var en særlig alvorlig tid under den spanske syge efter den første verdenskrig, hvor der kunne være tre-fire begravelser på en uge. Der var dage, hvor vi slet ikke skulle i skole, for vi skulle synge det meste af dagen. Kun ved enkelte lejligheder følte vi dødens alvor, nemlig når det var nogle unge, der var gået bort. Det, der greb os stærkest i de år, jeg sang, var et tilfælde, hvor en ung pige under en begravelse måtte holdes tilbage, da hun ville springe ned i graven til sin mor. Det var for meget for vi drenge, vi tudede.

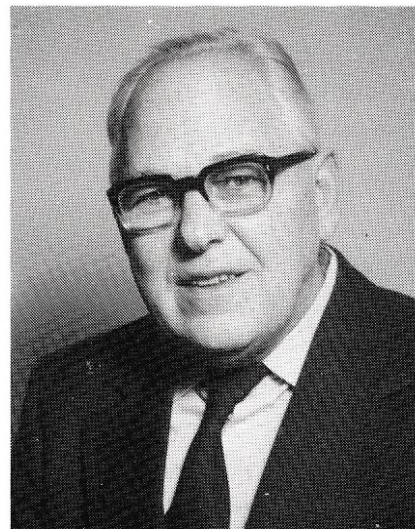
Det var en stor dag, når vi blev inviteret ned i kordegens have en gang om sommeren og måtte spise alle de pærer, vi ville. Og vi følte os meget velhavende ved nytårstid, når vi mødte på kontoret og fik vores 30 kr. udbetalt for vores arbejde. Vi sang jo ikke for pengenes skyld, men for den ære, det var at synge i kirkens kor. Sammenholdet blandt syngedrengene viste sig også deri, at de gamle drenge, der kom hjem ved højtiderne, altid mødte i koret og sang med. Det gjorde altid kordegnen glad at hilse på sine drenge, der nu var blevet store. Selv om det var en meget bunden gerning, gav det minder for livet. Jeg husker endnu med vemod min konfirmation, hvor jeg fra gulvet sendte et blik op til pulpituret. Nu var det min afsked med min kordrengetid. Jeg glemmer heller aldrig at sende en stille hilsen derop, når jeg kommer i min hjembys kirke.

Syngedreng 1924-1930

Organist i Holevad kirke og i 25 år vikarierende organist ved Vor Frue kirke, typograf Valdemar Jonassen (64), Ny Adelgade 61, var syngedreng fra 1924-1930, fra sit 8. til sit 14. år. Forudsætningen for at blive optaget i koret var ikke blot en egnet sangstemme, men også, at drengene kunne læse salmetekster og -numre. Det var intet problem for Valdemar Jonassen, han kunne læse, da han var 8 år. Jonassen-familien har haft nær tilknytning til syngedreng-institutionen. Valdemars far, kirkegårdsgartner Aage Jonassen, født 1881, var syngedreng. Valdemar og hans fire brødre var alle syngedreng, de tre endda samtidigt, og alle var de formænd. Desuden har to af Valdemar Jonassens sønner været i koret som tredie generation.

En af hans brødre, Emanuel, blev af provst Hansen kaldt Manse. Kælenavnet gik videre til de efterfølgende brødre, indtil Valdemar mindede ham om sit rigtige navn. Provsten stak en to-krone til formanden hvert år omkring jul, og de skiftende drenge trippede utålmodigt ventende på belønningen, indtil provsten endelig kom i tanke om traditionen. Det kunne godt trække ud til henad nytår, og det var en pinende ventetid. Sæt han rent havde glemt det!

Der er for Valdemar Jonassen ingen tvivl om, at arbejdet som syngedreng har givet mange en musikalsk påvirkning, ja, for nogle blev det bestemmende for deres karriere. Det gælder sikkert en del kendte navne af forrige generation, således de to kgl. musici, brødrene William og Sophus Andersen, solofløjtenist Marius Han-

*Typograf
Valdemar Jonassen.*

sen, radioorkesteret, og koncertmester ved Statsradiofonien Harald Andersen, hvis datter Eliza som violinist var en af de første, der modtog Jacob Gade-legat. De var alle syngedreng i Vor Frue i Assens.

Lærer Fr. Schmidt var kordegn i min tid, han var flink, men holdt disciplin, og der kunne godt vanke en oven i hovedet af hans violinbue. Kordegn Schmidt lå lig i kuppet, da jeg efter konfirmationen lærte orgelspil hos organist Holger Clausen. Han havde en aften åbnet døren for mig, så jeg kunne gå op i pulpituret for at øve mig på orglet. Tør du nok sidde deroppe og spille alene, spurgte han mig. Hvorfor ikke? spurgte jeg. Clausen pegede på kuppet. Nej, det rørte mig ikke.

Der kan jo ellers nok være et problem for mange ved at befinde sig alene i en kirke ved aftenstid. A. Beierholm-

Pedersen fortæller, at hans bedstefar, der var kirketjener, gerne ville have drengene med i kirken, når solen skulle ringes ned.

Valdemar og hans kammerater fandt en fornøjelse ved at være med til klokkeringningen. Det var ret anstrengende. Man ringede længe den gang, ofte en halv time. Nu er også denne funktion elektrificeret.

Organist i Valdemar Jonasens tid var fru Flora Casse Hansen fra Odense. Hendes mand var organist ved Sct. Hans kirke i Odense. Hun kom til Assens hver lørdag og overnattede hos sin søster, der var kollektrice i St. Kirkestræde.

Skomager D. Dideriksen var endnu bælgetræder i Valdemar Jonasens tid, dog kun af navn, for orgelmekanikken var nu elektrificeret, men han mødte troligt på sin post så længe, han kunne komme op ad den høje trappe. Dideriksens arbejde indskrænkede sig til at betjene el-afbryderen til orglet før og efter brugen, ligesom han betjente håndsvinget, hvis strømmen svigtede. Han kom der vist mest, fordi han syntes, han hørte til der, og det kan ikke nægtes, at drengene drillede ham lidt. Han kunne ikke mere læse salmenumrene og bad os om at hjælpe sig. »I har jo katteøjne«, sagde han. Iøvrigt passede han nøje på tingene i pulpituret. Af hensyn til syngedrengene havde han opsat et skilt, hvor det hed: Ingen må røre orglet eller noget. Underskrevet: D. Dideriksen, 1878 (formentlig hans tiltrædelsesår).

Drengene var ikke altid lige artige. Lærerinde frk. Lawaetz, der var medlem af menighedsrådet, har en gang imellem fra kirkegulvet truet op mod os under

gudstjenesten. Måske stod hun vagt nedefor trappen, når vi skulle hjem, og sagde: »Hør, I syngebørn!« - Og så fik vi en opsang.

De seks ældste syngedrengene var udtaget til at synge ved begravelser. Ved særlig prominente begravelser mødte vi dog alle 12, og vi sluttede med at synge ved graven. Det var en stående diskussion blandt os, om vi skulle gå i skole igen bagefter, hvilket egentlig var os pålagt. Men når begravelsen begyndte kl. 14, og skolen sluttede kl. 16, så blev der jo alligevel ikke megen tid til yderligere lærdom den dag. Så en dag, vi var draget til skovs efter en begravelse, blev vi hede om ørerne, da en kammerat, som havde nægtet at pjække, kom tilbage med besked fra læreren, at vi havde at indfinde os. Skamfulde listede vi af, indtil dydsdragonen slog en latter op og erklærede, at han bare havde »tørret os«. Han havde slet ikke været på skolen.

Det hændte, at syngedrengene opførte sig sådan, at kordegnen så sig nødsaget til at afskedige dem. De blev »smidt væk«, som vi sagde, og det var en stor skam, for der var æresfølelse forbundet med at synge i kirken. Vi »føjte« os skam lidt ved, at et sådant arbejde var betroet os.

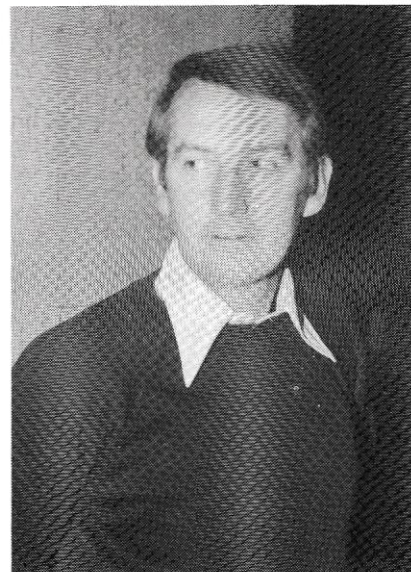
Syngedrengene i dag forekommer mig langt mere velopdragne, og fremfor alt synger de vældig godt. Vi andre lærte jo ikke metodisk at synge, vi kom med vores drengestemmer og mere forlangtes ikke. Den største musikalske udfoldelse var, når vi til jul lærte at synge korsvarene tostemmigt. Den tradition er nok grundlagt af kordegn Wittrup. Han var meget musikalsk og skrev også salmemelodier.

Der var mange gode oplevelser forbundet med at være syngedreng. Men det kunne somme tider være temmelig krævende. Den gang forekom begravelser også om søndagen. Var der to begravelser på en søndag plus to gudstjenester samt måske et bryllup, ja, så var søndagen temmelig besat for os drenge.

Syngedreng 1944-1946

Assistent Erik Winther, Odense, var syngedreng omkring slutningen af verdenskrigen, og hans oplevelser er præget af tidens mærkelige tilstande. Han var med på begravelsesholdet og husker, at holdet under en begravelse blev udsat for luftalarm, som betød, at man straks skulle begive sig til nærmeste beskyttelsesrum. Vi drenge var undervejs til kirkegården, da alarmen lød. Vi vidste ikke, hvorledes vi skulle forholde os, men fandt dog, at vi fortsat var »i tjeneste« og besluttede at fortsætte. Vi følte, at vi havde en ret, for ikke at sige pligt, til at trodse myndighederne. Vor »tapre indsats« løb dog ud i sandet, idet følget åbenbart var blevet i kirken. Vi stod på kirkegården under hele alarmperioden. Efter krigen skulle vi deltage i en mindehøjtidelighed ved Sønderby kirke for engelske flyvere, der var omkommet ved nedstyrtning. Vi skulle bl. a. synge engelske salmer, men da mange af os endnu ikke havde påbegyndt engelskundervisning i skolen, ja så måtte vi via en lydskrift søge at lære de engelske salmer udenad. Det var vist et hestearbejde for kordegnen, og da vi ikke forstod teksten, ja så har vor udtale nok været så som så. Men vi fik megen ros for vor indsats.

Et af de forhold, som gjorde stærkest indtryk på mig under mit virke på begravelsesholdet, var vel nok de daglige flygtningebegravelser, som foregik fra kapellet på den nye kirkegård. Vi havde en periode fast mødetid ved kapellet. Herfra foretog man begravelser fra de store lejre, som lå omkring Assens, bl. a. på Odensevej (den gamle sportsplads). Kisterne - op til seks - stod i kapellet, når vi ankom, og det, som især gjorde indtryk på mig, var de mange barnekister, vi så. Det var jo især de helt små og de gamle, som bukkede under for strabadserne, som flygtningene havde gennemlevet. Der var placeret vagtmandskab ved kapellet til at føre de pårørende tilbage til lejrene. Begravelseshøjtideligheden foregik på et for flygtningene fremmed tungemål,

*Assistent
Erik Winther, Odense.*

og det medførte ofte, at den pårørende (der var sjældent mere end en) ikke var klar over, hvornår højtideligheden var forbi, hvilket kunne give anledning til ubehagelige episoder.

Deltagelse i korets aktiviteter medførte forsømmelser fra skolen. Jeg husker en enkelt gang, hvor jeg slet ikke nåede i skole. Vi havde tre begravelser på en dag, og da den ene foregik fra Gamtofte kirke (det var kammerherren på Brahesborg, der skulle bisættes), så gik hele dagen for os. Vi blev autotransporteret, og det var en stor oplevelse.

Lønnen for drengene på begravelsesholdet med deltagelse i samtlige bryllupper og begravelser, prøver hver lørdag kl. 16 samt tjeneste hver anden søndag kl. 10 og 16,30 og på alle større helligdage var 135 kr. pr. år. Herfra blev så trukket for forsømmelser, for en prøve 50 øre og for øvrige forsømmelser 1 kr. pr. gang.

Men vi var også drenge. En af vore mindre pæne sider kom frem, når vi slukkede for gassen til gasapparatet, der var opstillet i gangen op til orgelet. Kirketjeneren brugte det bl. a. til at opvarme vandet til dåbshandlinger. Et gammelt ord siger, at børn, der græder under dåben, får en god og klar sangstemme. Jeg mener at kunne huske, at vi dulmede vor dårlige samvittighed over denne lille skurkestreg med fare for kolddåb og barneskrig ved at tænke på drengekor, som jo gerne fremover skulle kunne tilføres egnede stemmer.

Episoder med papirflyvning fra kirketårnet og andet bør nok vente til 150 års jubilæet.

Iøvrigt kan jeg oplyse, at min far, Carlo Winther, var syngedreng i kirken i 1910-13.

Mystisk larm i kirken

Svend Erik Jørgensen, lærer ved Europaskolen i Bruxelles, var syngedreng omkring samme tid som Erik Winther og deltog i den nævnte begravelse på Gamtofte kirkegård. Rom Larsen havde forud spurgt os, om vi ville synge ved begravelsen, men der skulle være almindelig gudstjeneste i Assens først. Kammerherren havde imidlertid ordnet det hele, så da vi var færdige i Assens kirke, holdt der to taxier udenfor og kørte os til Gamtofte. Da vi var færdige der, fik vi hver 10 kr., og taxierne kørte os tilbage. Vi følte os som grever, i taxa og med 10 kr. i lommen!

Svend Erik Jørgensen var med på turen til Herning i forbindelse med tanken om at oprette et drengekor der. Kirketjeneren havde en søndag glemt at tage nøglen af den dør, hvorfra en trappestige førte op over hvælvingerne over kirkeskibet. I pausen under præstens prædiken kravlede vi derop og fandt ud af, at lysekronernes ophængning føres op gennem et hul i selve hvælvingerne og er forankret i tagkonstruktionen. Gennem disse huller smed vi så murbrokker ned i kirken, hvor de med stort rabalder ramte de tomme træsåder. Ingen kunne finde ud af, hvad der foregik, men præsten (Kure eller Sadolin) måtte hæve stemmen for at overdøve spektaklet. Vi fik iøvrigt aldrig vrøvl over det, så måske var der ingen, der opdagede, hvor støjen kom fra.

To gange skete det, at en hest med vogn løb løbsk, mens vi stod på kirkegården til begravelse. Den ene gang var på den gamle kirkegård i Ny Adelgade lige før den sidste salme. Hesten blev standset lige udfor kirkegården,

men da kusken ville køre den væk, blev den igen sky, og han faldt af vognen. Aldrig er en salme blevet sunget så hurtigt som den sidste ved den begravelse - selv Rom Larsen kunne ikke følge med. For vi skulle ud og se, hvad der var sket med ham, der faldt af vognen. Han havde iøvrigt fået knust benet, hvad der chokerede os, og når jeg i årene derefter så den stakkels kusk gå rundt på sit fine træben, kom jeg altid til at tænke på den begravelse.

Svend Erik Jørgensen mindes også afsløringen af mindemuren på Sønderby kirkegård for faldne allierede flyvere. Det var første gang vi sang på udenlandsk: »Abide with me«.

Syngedreng 1960-1966

Annoncekonsulent Mogens Lykke Olsen (30), Uglevænget 5, Assens, var i seks år syngedreng under Rom Larsen. Han har sammen med sine to kor-kammerater Uffe Christensen og Tommy Hansen genopfrisket minder fra drengsårene kirketjeneste. De betegner Rom Larsen som en rar korleder, men med faste principper, og han opretholdt en vis disciplin. Vi fæstnede os ved, at han gik med knækflip og gamascher, så det har nok været gået af mode på det tidspunkt, og når vi skulle i gang med at synge, knipsede han med fingrene, svarende til, når den store orkesterleder slog et let slag på notepulten. Vi holdt af ham, og juleaften havde vi en flaske rødvin med til ham.

Syngedrengetiden var en uforglemmelig periode for os,

og man var næsten slået ud, når stemmen gik i overgang, og man fik at vide, at nu kunne man ikke medvirke mere. Min stemme holdt dog til jeg var 16 år og allerede var i typograflære.

Juleaften, hvortil vi altid havde indøvet flerstemmigt, kom efter traditionen gamle syngedrenge og medvirkede i koret. Ved juletid sang vi på sygehuset.

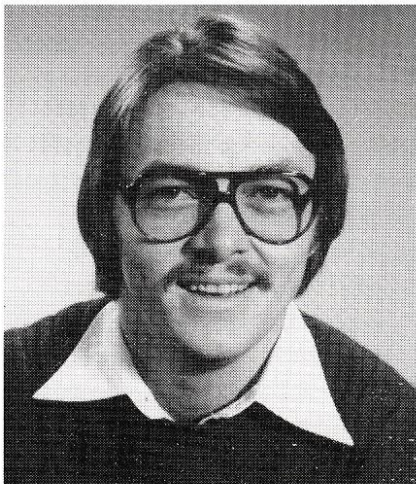
Ved højtiderne gav vi en hånd med, når der skulle kimes med klokkerne, og vi hjalp med at skifte salmenumre på tavlerne, når der var to gudstjenester, og vi vaskede sølvbægrene af efter altergang.

Kun begravelsesholdet bar uniform, en mørkeblå frakke med guldknapper. En anonym giver havde betænkt koret med denne påklædning. Det så måske lidt forkeret ud, når vi sommerdage i korte bukser cyklede til graven med frakken på og derunder et stykke med bart. Derfor valgte vi en anden rute end ligfølget.

1. april havde vi lønningsdag og indkasserede 260 kr. Begravelsesholdet fik 100 kr. mere. Ved særlige lejligheder, f. eks. bryllupper, faldt der ofte en ekstra påskønnelse.

Under vore pauser i tårnværelset skulle der jo være stilhed, så vi fik indført ludospil. Der var undertiden en, som tændte en smøg, og ved en sådan lejlighed gik der engang ild i papkassen til affald. Vi var resolute og klarede selv situationen ved fælles indsats med forhåndenværende hjælpemidler.

Vi fungerede under orgelskiftet i kirken og fik de gamle orgelpiber af træ og tin foræret. I den tid sang vi ved alteret, hvor der var opstillet et harmonium. Der hændte det, at jeg var blevet forsinket på fodboldbanen og

*Annoncekonsulent
Mogens Lykke Olsen.*

skamfuld listede på plads i mit sportstøj. Ved en anden lejlighed havde vi drenge gemt os bag det gamle orgel og pillede ved forskellige duppeditter, således at orgeltonerne kom lidt på afveje. *)Organist Holger Clausen anede uråd og fandt os, og så fik vi en opsang. Engang ved en radiotransmission fra kirken var der nerver på, og korets førende stemme Uffe Christensen kom til at begynde på tredje vers, da vi først var ved andet vers. Heldigvis forstyrrede det ikke helhedsindtrykket. Der var et godt kammeratskab mellem drengene, men

når et nyt medlem tiltrådte, skulle han døbes, det skete i håndvasken. Eller vi tog ham med op i tårnet, lige før klokken faldt i slag, så han kunne skælve med, når malmen sitrede under knebelslaget. Ved højtiderne fik vi lov at lege i tårnet, da vi alligevel skulle hjælpe med til at sætte og bjerge de fire flag i tårnsluggerne. Engang havde et flag viklet sig om stangen. Så mavede Leif Duus sig ud ad stangen, mens vi holdt ham i benene, og fik dugen frigjort. Ja, vi lavede meget stilfærdigt sjov. Gennem et lille hul øverst i Holevadkapellets hvælving lod vi engang småting dumpe ned på gulvet, hvor en gartner ordnede nogle dekorationer. Vi fik ikke opklaret, om han troede, det spøjte i kirken, men han løb dog ikke væk af skræk.

Også på Mogens Lykke Olsens hold var der flere, som bevarede tilknytningen til musiklivet. Mogens selv var i syv år medlem af Four Lads, som var et af Fyns mest kendte danseorkestre, der også indspillede plader og kassettebånd. Impressario Bent Vigg, Odense, blev ved en begravelse i Assens opmærksom på Ole Hegelunds stemme og gjorde på kort tid hans navn landskendt, bl. a. med viserne »Når jeg bli'r voksen« og »Prøv at drøm noget smukt«. Et helt år holdt Ole sig på dansktoppen. Hans broder Mogens var med i et af landets førende beatorkestre og er i dag musiklærer.

*) Ved sin tiltræden i Assens i 1973 afløste Henning Wesch organist Holger Clausen, Baronvej 5. Clausen virkede dygtigt i sit embede i ikke mindre end 43 år. Han sled det gamle orgel op og havde glæden ved at sætte sig til det nye Marcussen-orgel. I funktionstid ved kirken overgås Holger Clausen næppe af nogen i nyere tid.

Kirkemusikken blomstrer

Henning Wesch (55) har i de forløbne år siden 1973 haft en inspirerende indflydelse på musiklivet i Assens. Hans energi og smittende begejstring for kirkemusikken har udløst latente kræfter, og der sker noget omkring ham. Musik og sang er hans liv. Allerede i gymnasietiden var han med til at opføre koncerter. Hans uddannelse omfatter studier ved musikkonservatoriet og universitetet, og i 15 år var han medlem af Københavns drengekor. Han har været gymnasielærer siden 1948 på Metropolitanskolen i København, Lyngby Statsskole og Efterslægtsselskabet Skole, hvor han underviste i musik og matematik. Han startede i 1956 Lyngby Collegium Musicum og et par år efter også Efterslægtskoret. Han har ledet talrige koncerter og skrevet musik, og ved siden af sine musikalske aktiviteter fået tid til mange andre opgaver, bl. a. indenfor det folkelige oplysningsarbejde.

Måske havde han forestillet sig, han ville få mere tid til sig selv, når han flyttede til Assens. Det er næppe sket. Og det ville heller ikke være Henning Wesch.

Man må forestille sig, at fristelsen til at arbejde syngedrengene videre frem har været for stor. Materialet var jo for hånden. Det var alene et spørgsmål om skoling at gøre drengene til et rigtigt koncertkor.

Det første, han gjorde, var derfor at oprette en korskole. Han fik menighedsrådets tilslutning til at udvide koret til 18 medlemmer, hvilket er forudsætningen for at opnå det fornødne antal stemmer. De hidtidige 12 syngedrenge havde alle været sopranner. Nu tæller koret

desuden alter, tenorer og basser, således at der kan synges firstemmigt, ja helt op til ottestemmigt.

Henning Wesch's systematiske opbygningsarbejde omfatter nu også en forskole med både piger og drenge i alderen 6-12 år. Det hedder Koralkoret og har 25 medlemmer. De skoles i sang og nodelæsning og markerer efterhånden deres egnethed til at rykke op i kirkekoret, når der bliver plads. Et vigtigt led i deres uddannelse er deltagelse i koncerter. De optræder engang imellem i Assens kirke og har også sunget i andre kirker på Fyn, Langeland og i Jylland. Det foregår som endagsture, hvor børnene foruden koncerten i kirken også synger for beboerne på de gamles hjem og tiltræder hjemrejsen kl. 17. Børnene spiser gerne hos stedlige familier. Sådanne ture sætter børnene stor pris på, og de stimuleres i deres interesse for koralarbejdet. Så de passer trofast deres sangtimer hos organisten.

Koralkoret medvirkede sidste efterår i en pladeindspilning af en julekoncert sammen med drengekoret og voksekoret, der hedder Assens Collegium Musicum. Dette sidstnævnte ensemble har over 30 medlemmer fra nær og fjern og er også oprettet og ledet af Henning Wesch.

Endnu et resultat af Wesch's musikalske igangsætningsarbejde er tårnblæserne, som væsentligst rekrutteres fra Assens Harmoniorkester. De har specialiseret sig i at blæse koraler og medvirker ved højmesse ved jul, påske og pinse, hvor de i selve kirken ledsager orglet og før og efter gudstjenesten blæser koraler fra kirketårnet og bringer et stemningsfuldt bud om højtiden ud til store dele af byen. Som en himmelsk musik.

Henning Wesch ved orglet.

Endnu kan nævnes, at Henning Wesch i nogle vinter-sæsoner har arrangeret »Musik i byen«-aftener på Hotel Lillebælt med sang og musik, et lille foredrag og kaffebord med hyggestemning og god tilslutning.

Drengeskoret har under Henning Wesch's professionelle ledelse drevet det vidt og er blevet kendt og anerkendt, man kan næsten sige i ind- og udland. I 1979 gav drengene ikke færre end 30 koncerter, og deres virke har givet anledning til oprettelse af drengeskore i Holstebro, ved Treenighedskirken i Esbjerg og Christianskirken i Fredericia.

Desuden var drengeskoret på fem udenlandsrejser. Disse gæstebesøg har noget at gøre med Henning Wesch's internationale forbindelser. Tidligere har han som stipendiat været ved en række udenlandske korskoler, således Regensburger Domspatzen og Windsbacher Knabenchor i Tyskland, Westminster Abbey og Coventry Cathedral i England samt den spanske korskole Escalonia i Montserrat. Den sidstnævnte korskole har Wesch besøgt mange gange.

Foruden drengeskorene ved de nævnte danske kirker er der drengeskore ved domkirkerne i Helsingør og København, og der er KFUM's Det Danske Drengeskore.

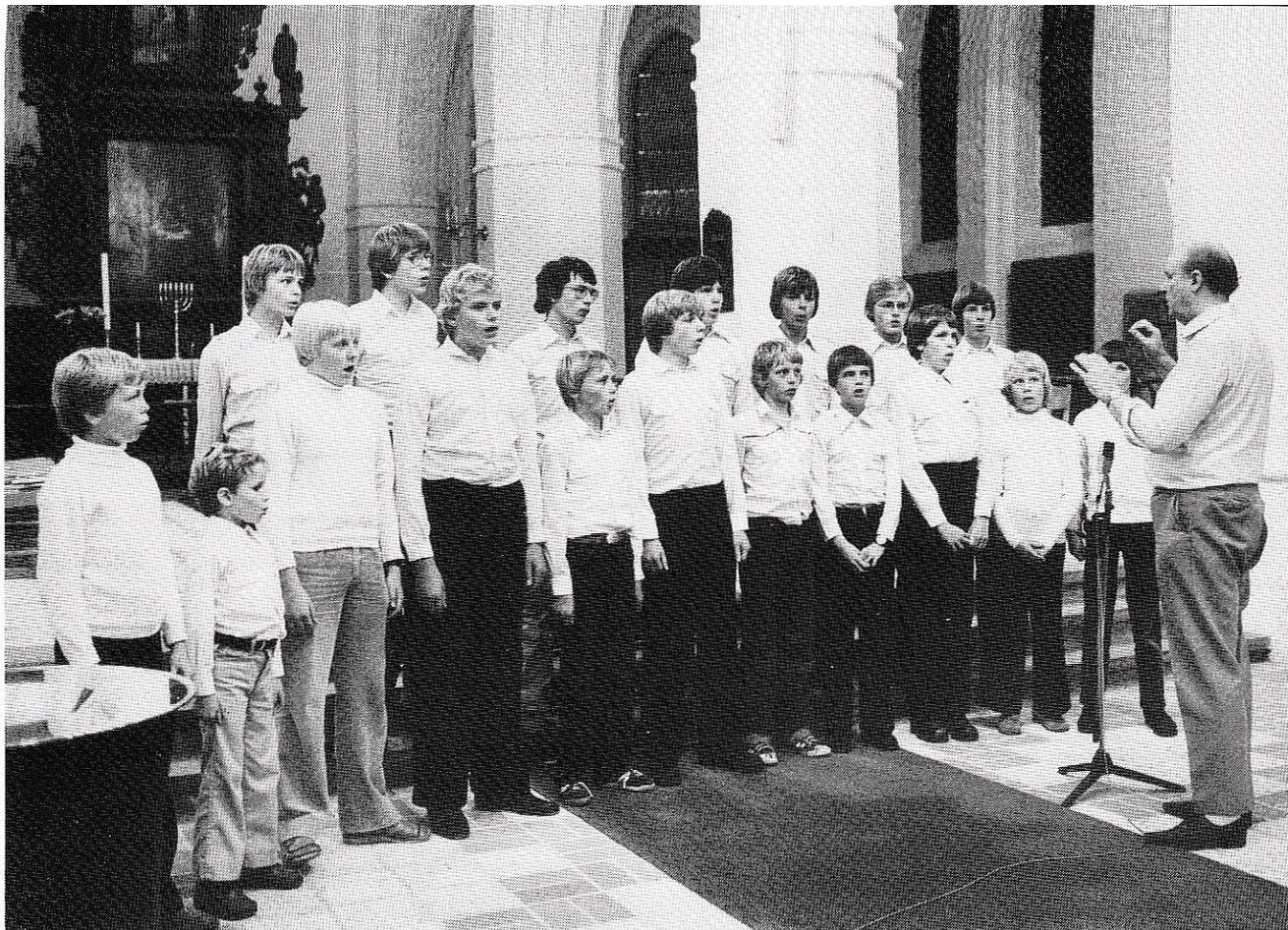
Syngedreng i dag

Sten Sejr (14), Hejrevænget 7, blev som 9-årig optaget i Koralskoret og senere fundet tjenlig til at rykke op blandt syngedrengene. Tidligere sluttede syngedrengene ved konfirmationen. Så skulle drengene ud i det praktiske liv som lærlinge. Med vore dages længere skolegang kan det bedre lade sig gøre at udskyde afgang, og det har nok passet kantor Henning Wesch godt i lidt længere tid at kunne gøre brug af sine erfarne, gode drenge. Sten er nu en af Wesch's fire betroede præfekter. Skoret har flere drenge, der er ældre end Sten, og de har ikke travlt med at komme ud af skoret.

- Det var min mor, som opfordrede mig, siger Sten, da

Sten Sejr,
præfekt i drengeskoret.

Organist Henning Wesch prøver med syngedrengene i koret i Vor Frue.

der blev averteret efter drenge til Koralkoret. Jeg var skeptisk, men i dag er jeg min mor taknemmelig. Jeg har altså ikke fortrudt det. Wesch's korskole møder os som en udfordring, og vi er da alle klar over, at uddannelsen ikke blot er af sanglig art. Det er en helt ny verden for os.

Wesch vil helst ikke have, vi tjener penge ved andre

småjob. Nå ja, lidt jordbærplukning i ferien siger han ikke noget til, men ellers skal vi gerne koncentrere os om korarbejdet. Det levner os iøvrigt ikke tid til meget andet, når vi skal passe vort skolearbejde.

Vi har halvanden times prøver i kirken to gange om ugen. Hele tiden om onsdagen og halvdelen af tiden om

fredagen er viet koncertprøver, resten den forestående højmesses motetter. Hver stemme har en prøve for sig, ligesom soprannerne har soloprøve. Om søndagen møder vi i kirken allerede kl. 9,15 og gennemgår igen programmet for højmassen. Vi er inddelt i hold, således at vi har fri hver tredje søndag. Vi synger fast hver onsdag på Granly og første fredag i måneden på plejehjemmet, men møder dog ikke allesammen. Det ligger i luften, at vi skal være venlige og hjælpsomme overfor vort publikum, så høster vi iøvrigt selv venlighed, så vi bistår med at slå op i salmebøger og kører nogle af de syge tilbage på deres stuer. Ved gudstjenester i kirken for ældre synger vi ved det efterfølgende kaffebord på Borgerskolen. I kirken synger vi ved bryllupper og begravelser, men går i modsætning til tidligere syngedrenge ikke med til graven eller i hvert fald meget sjældent.

I Vor Frue har vi ved gudstjenesterne forskellige faste gøremål. Vi tæller antallet af kirkegængere, kontrollerer, at opslagene med salmenumre er korrekte, og somme tider må der vendes nodeblad for Wesch ved orglet.

Under pauserne i vort tårnværelse kan vi nu gennem højtaleren følge gudstjenesten og være tilbage på vor plads til rette tid, og ellers kan Wesch kalde os med en klokke.

Under Henning Wesch's ledelse er institutionen ikke blot Vor Frues syngedrenge, men også blevet et koncertkor, der har vundet anerkendelse ved mange udenbys arrangementer.

Sten Sejr fremhæver denne side af virksomheden som særlig udviklende og begivenhedsrig. I 1977 var han

med koret i England, i 1978 i Svejts, i 1979 i Spanien, Holland og Tyskland (sidste sted to gange) og i 1980 i Frankrig og England.

Drengene bliver forud for hver rejse til udlandet nøje informeret om alle planer og snakker frit om problemerne. Disse møder holdes i organistens villa på Møllevej og former sig meget festligt. Nogle af drengene påtager sig at lave mad til hele selskabet. Sådan rystes vi sammen i et tillidsfuldt forhold til vor leder og indbyrdes i et godt kammeratskab. Vi får også at vide, hvordan vi bør opføre os blandt fremmede for det tilfælde, vi ikke selv fornemmer det i forvejen.

Rejserne til udlandet foregår i tog, og så sover vi i toget om natten. En enkelt gang til England var vi dog med fly. Vi indkvarteres som regel hos private, og en ældre og en yngre følges til logiværten af hensyn bl. a. til, at den yngre er mindre sprogligt erfaren. I Spanien boede vi engang på et kloster og oplevede munkelivet. Det var interessant. Vi havde i Spanien også en anden oplevelse, men af uhyggelig art. Mens vi sad på en restaurant og spiste, opstod der ildkamp i gaden udenfor. Vi kom i en fart væk fra vinduerne, indtil faren drev over.

Vi synger på dansk, engelsk, tysk og latin, og det er udelukkende kirkemusik. Ved koncertarrangementer herhjemme tager vi forud til den pågældende kirke for at tage lokaliteterne i øjesyn og lave et rids over kirken, således at Henning Wesch er klar over, hvordan vi skal stille op. Han overlader ikke noget til tilfældigheder, og det giver en vældig tillid til hans lederskab. Denne orden og systematik lærer vi også meget af, som godt kan få betydning for os i fremtiden.

Siden korskolens start

ved Henning Wesch

Her foran mig ligger ni tætbeskrevne papirstykker. Hvis jeg lægger dem i hinandens forlængelse, må der kunne blive en papirbane på lige ved 2 meter ud af det - helt nøjagtig 189 cm - fyldt linie efter linie med navnene på steder og byer og enkelte forklarende datoer. Det hele ordnet inden for årstal og iøvrigt kronologisk.

Det var i eftermiddags, at jeg fik den tanke at se, hvor vi har været henne med syngedrengene i de otte år, der nu er gået, siden jeg kom til Vor Frue kirke og begyndte arbejdet for og med en korskole til dygtiggørelse af kirkens sangere.

Jeg skal ikke allerede her røbe statistiske resultater af mine flittige nedskrivninger. Hellere vil jeg kaste mig ud i betragtninger og erindringer om den første tid i Assens - en tid, der for syngedrengenes vedkommende blev fyldt til randen af omvæltninger og nyskabelser.

Det er ingen skade til at vide, at jeg kom fra en storbys barske og hastige tilværelse, at jeg forlod en meget levende gymnasieskolehverdag, og at mine søndage i mange år havde været tilbragt ved et enestående fransk kirkeorgel i selskab med 10 professionelle - men herlige - kirkesangere fra opera- og radiokor.

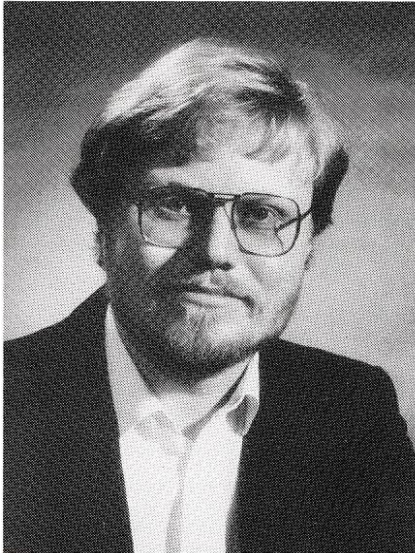
Tænk, at de arme unger i Vor Frue kirke overlevede den omvæltning at møde mig!

Mødet med syngedrengene var en stor udfordring. Allerede ved de første korprøver stod mig klart, at der lå rige muligheder gemt både i det menneskelige materiale og i de mange opgaver, der lå uløst hen.

Man kan ikke tale om et egentligt tidspunkt, hvor korskolen blev sat i gang. Fra første færd i april 1973 stod det klart, at vi ikke kunne nøjes med den halve times ugentlige gennemgang af søndagens salmer, som man hidtil havde klaret sig med. Derfor mødtes alle syngedrengene snart ved to ugentlige prøver, og da opgaverne tiltog i sværhed og mængde gik vi over til prøver med de enkelte korgrupper (sopraner, alter, tenorer og basser) en gang om ugen ud over de to hovedprøver, der snart lå fast onsdag og fredag eftermiddag. Det blev især aktuelt, da koret straks det første år blev udvidet fra 12 til 18 sangere. Også de mange soloopgaver gjorde det nødvendigt at udvide korskolen med timer i solo-sang, hvilket naturligvis virkede tilbage på korklangen på bedste vis.

Her er det mig særdeles magtpåliggende at udtrykke min stadige beundring for forgængerne og deres indsats i korets tjeneste, uden hvilken korskolen næppe var kommet i gang. Man må især betænke, at kantorembedet hidindtil havde været tillagt kordegnen som »bijob« oven i hans øvrige mange gøremål, mens det ved min tiltræden blev kombineret til organistembedet, som det nu danner et naturligt hele med.

Det korhold, jeg overtog, var elleve glade og energiske drenge, der med krum hals gik løs på alle opgaverne og straks godtog mine vildeste ideer. Jeg husker, at »formanden« var den besindige Poul Sørensen, og at den ældste i tjenesten iøvrigt var Christian Larsen. Christian er stadig »noget ved musikken«. Han, der allerede den gang var en god orgelspiller, har udviklet sig til at være en af vore mest lovende unge orgelspillere her-

*Chr. Larsen,
organist.*

hjemme. Han er nu organist i Næsby kirke, men stadig parat til at hjælpe os med sit spil i Vor Frue kirke, når der kaldes. Sidst, vi hørte ham, var ved julekoncerten i december 1980, men også på de grammofonplader, vi hidtil har indspillet for Nanaimo sidder han ved vort skønne Marcussen-orgel og lader fingrene løbe.

Første gang var Fjelstrup

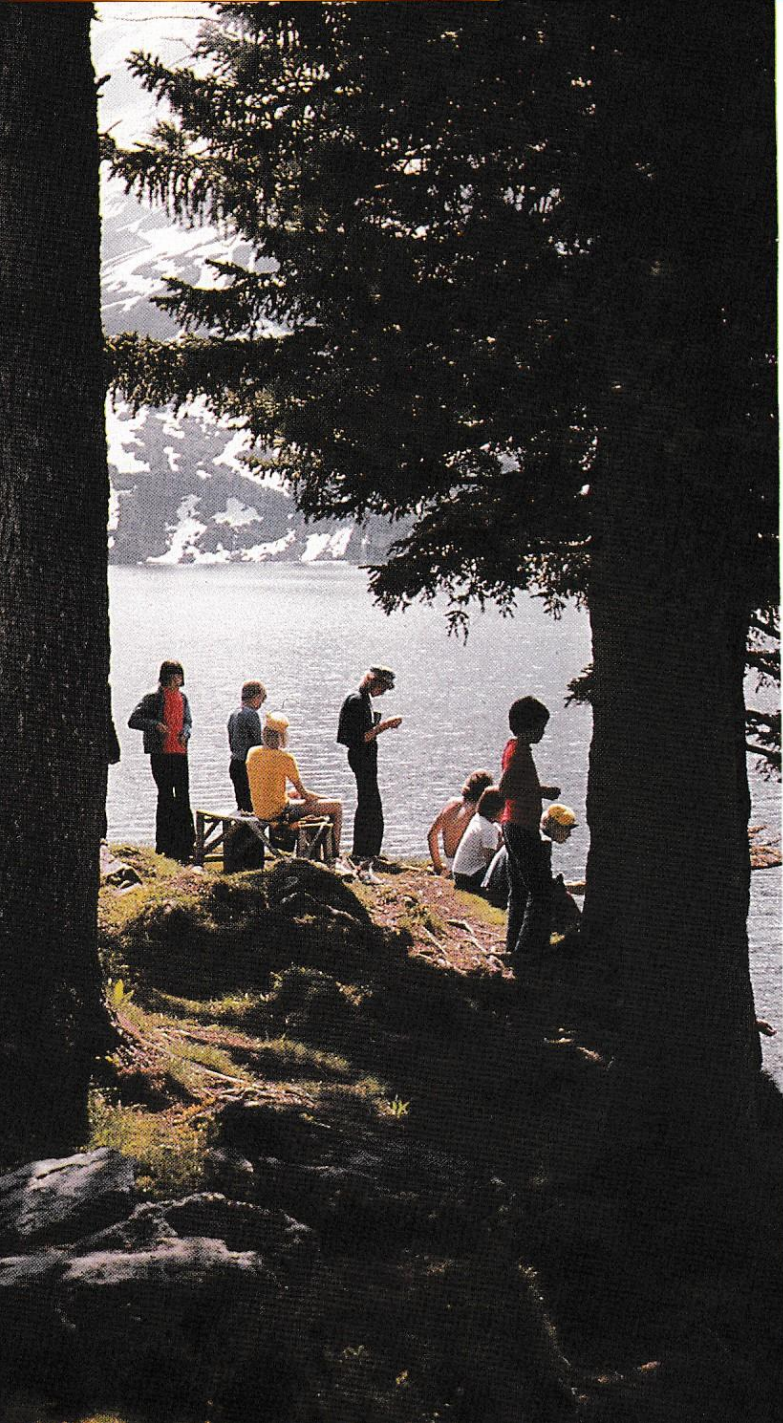
I løbet af den første sommer arrangerede vi »Musik i kirken« hver onsdag og fredag kl. 11,15 - måske ikke til den helt store glæde for alle i menigheden, men der kom dog jævnt hen mellem 300 og 400 mennesker til de fleste af disse halve timers kirkemusik, og vi nåede da også at foranstalte 25 af dem, inden det stoppede. Her

fik syngedrengene en god lejlighed til at medvirke med små solo'er og i fællesalmer.

Da vi måtte finde andre steder til vor »Musik i kirken«, der var blevet et virkeligt godt begreb på Fyn, søgte vi først til Barløse, Dreslette, Flemløse, Hølevad, Kærum og Sandager kirker, men allerede den 23. november samme år (1973), fyldte vi Christians mors »rugbrød« samt vor vogn og satte kursen mod Fjelstrup ved Haderslev. Dermed var syngedrengenes turnevirksomhed indledt. Jeg tror nok, jeg vil bedømme det som en stiltfærdig og begrænset koncert, men glæden hos menigheden var stor, og da vi tillige var inviteret til privat indkvartering bagefter, havde lykken ingen grænser. De, der var med på denne syngedrengenes første korturne, vil aldrig glemme modtagelsen i Fjelstrup og oplevelserne i det døgn.

Siden gik det slag i slag - og hurtigt - med at dygtiggøre sig og med at komme ud på rejser. Mest blev der kaldt på koret fra jysk hold, men også fra Sjælland, Læsø og flere andre øer indløb der invitation til koret. Mit venskab med Vestervig kirke, der skrev sig fra tiden i København, blev fornyet ved mange skønne besøg, der kulminerede med korets medvirken ved det store orgels indvielse den 22. oktober 1978.

På den hjemlige front skete der også gode fremskridt. Ved højmesserne indførtes snart små gregorianske vekselsange som korled i gudstjenesten. Menigheden var henrykt og tilskyndede os kraftigt til at gå videre den vej. Vi fik i juni 1973 indført en programtavle i våbenhuset, der fortalte kirkegængerne om tjenestens musikalske led. Den har siden fungeret til alles glæde, og i

dag har vi to tykke ringbind fyldt med programark (A 4), der giver en nyttig rapport over, hvad vi har ydet af korsang og orgelspil igennem de otte år. Det kan godt blive spændende læsning for vore efterkommere.

Samtidig udvidedes korskapalet som nævnt fra 12 sangere til 18, og vi fik dermed lejlighed til at anlægge en tenor- og basgruppe, så vi kunne gå over til blandet korsang. Ydermere kunne vi nu tilbyde de store drenge, der var gået i overgang, at fortsætte et stykke tid endnu i de nye grupper til glæde for dem selv og os.

Da vi i december 1973 stod foran at skulle lave den første julekoncert i korskolens regi i Vor Frue kirke, forsøgte vi os med »De ni læsninger«, der fik en helt overvældende tilslutning, og som siden da har været et vigtigt tilbagevendende led i de musikalske traditioner ved Vor Frue kirke. Ved et lykkeligt greb havde vi fået samlet det nyligt oprettede voksenkor Assens collegium mu-

*Middagspause ved den blå sø (Engstlenalp, Schweiz).
Afsked med »køkkenpigerne« og Frau Immer.*

sicum og Assens Ungdomsskoles kor i et nyttigt fællesskab med syngedrengene, så der ved denne lejlighed kunne præsteres større korflader og processionssang, der gav noget for både øje og øre. Dette samarbejde er siden fortsat og udbygget og har gennem årene skabt smukke og uforglemmelige øjeblikke.

Den næste landvinding og milepæl nåedes langfredag 1974, hvor syngedrengene opførte Roskildepassionen med egne solister og med vore trofaste og dygtige orgelspillere Valdemar Jonassen og Christian Larsen skiftevis ved orglet. Der kom omkring 400 for at høre Roskildepassionen, der dermed ligeledes havde fået en sikker plads i det tilbagevendende musikalske repertoire i Vor Frue kirke, foruden at det blev det faste programpunkt ved de i 1974 indførte påsketurneer til forskellige steder i landet. Disse turneer finder hvert år sted fra palmesøndag - efter højmissen - til skærtorsdag, hvor vi når at medvirke ved en højmesse i Jylland, inden hjemrejsen til en aftentjeneste samme dag i vor egen kirke.

Turneer til udlandet

Efter et par års dygtiggørelse af korsangerne og opøvelse af korrutine ved mange koncertarrangementer både i Assens og rundt om i Danmark, stod det os klart, at næste mål måtte være en kortturne til udlandet.

Vi havde en forsigtig start i sommeren 1975, hvor en skøn alpehytte ved en lille blå sø ved Engstlenalp i Schweiz ventede på os. Her holdt vi korkursus med daglig korttræning, men også med bjergvandring, besøg i kirken i Meiringen (turistkoncert) og med sund kost hos Frau Immer. Drengene blev svært forkælede af

»køkkenpigerne« i bjerghytten, men frem for alt skabtes et sammenhold og fællesskab, vi senere har kunnet bygge videre på ved andre rejser til England, Frankrig, Holland, Spanien og Tyskland, og som fortsat er noget af det bærende ved syngedrengenes tilværelse.

Samme år (1975) fik vi besøg af en munk fra det spanske kloster Montserrat. Hans navn er Narcis Casanova. Jeg havde lært ham at kende nogle år tidligere hos Regensburger Domspatzen, hvor vi mødtes og havde vor gang og virke en kort tid som stipendiater. Nu ville han orientere sig om kor- og orgelsituationen i Danmark, og da han efter en uges grundige undersøgelser var klar til at rejse tilbage igen, foreslog han os at sende syngedrengene til Montserrat den næste sommer. Det blev en spændende forberedelsestid, hvor alle i koret i grupper eller enkeltvis satte sig ind i spanske forhold og levevis. Vi var virkelig forberedte, da flyvemaskinen i slutningen af juni 1976 lettede og førte os til lufthavnen ved Barcelona. Nu forestod der os en halv snes dages enestående oplevelser i storbyer, på landet og i de to klostre Montserrat og Poblet. På klostrene boede vi i flere dage. Til gengæld sang vi ved messer og gav koncerter i de skønne basilikaer, og vi modtog de dybeste indtryk af klosterlivet gennem eventyrlige oplevelser hos de venlige munke. Den omtalte munk Narcis Casanova var vor »patron« i de dage. Han havde en evne til at åbne alle porte. Således skete det, at også Barcelona og Tarragona lagde domkirkerum til vor korsang. Vi er ham virkelig stor tak skyldig. Det skal nævnes, at vi atter besøgte vore venner i Montserrat og Poblet i juli 1979. Da blev oplevelserne ikke mindre.

Koncertrejsen til England maj 1977

Efter invitation fra forskellige kirkelige kredse i England og ved økonomisk støtte fra mange sider rejste syngedrengene ved Vor Frue Kirke i Assens på en kombineret kortturne og studierejse, hvorfra følgende indtryk er hentet:

Fredag den 6. maj 1977 indledtes rejsen, der gik pr. fly over Beldringe og København til London (Heathrow), hvor koret installeredes i Dansk KFUK i de syv af turneens 11 dage.

Koncertplakat i Warwick.

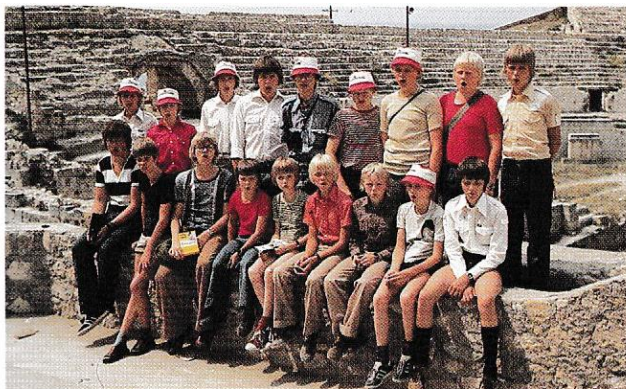
Om lørdagen gav pastor Poul-Erik Fabricius koret et indtryk af City, og ved aftensangen i Westminster Abbey fik koret den første oplevelse af engelsk korskang.

Om søndagen blev vi modtaget officielt ved højmesseri i Westminster Abbey og ført på plads i »The Cross«. Ved koncerten samme sted og samme aften fremførte syngedrengene et klassisk korprogram, hvorefter de ved aftensangen udførte korets funktioner. Det blev en højst ærefuld og uforglemmelig oplevelse for os. Både om formiddagen og om aftenen lød fra prædikestolen smukke ord om de hilsener, der kommer til England udefra - som denne.

Om mandagen gik rejsen pr. bus til Warwick, hvor koret om tirsdagen gav en koncert i St. Mary's, og hvor vi boede i kordrengenes hjem. Det blev et vidunderligt møde med den almindelige englænder. Vi følte en oprigtig og hjertevarm glæde og hjælpsomhed hos vore værtsfolk, der gjorde alt for at gøre dagene i Warwick til noget uforglemmeligt for os.

Om onsdagen fortsattes pr. bus til Coventry, hvor vi om middagen gav koncert i Cathedralen, og hvor vi ligeledes blev såre vel modtaget i kordrengenes hjem. Organist R. Weddle stillede begge orgler til vor disposition og gjorde ved sin udstrakte imødekommenhed alt meget nemt for os. Vi blev meget betagne ved dette skønne og storslåede sted. Da vi om torsdagen overværede korets morgenprøve, formede Mr. Weddle i en lille tale nogle alt for smukke ord om vort kor.

Midt på torsdagen var vi tilbage igen i London, og om aftenen gav vi koncert sammen med Den Fynske Kla-

Siesta i Arenae. - Syngedrengene på korskolens trappe (Escolania, Montserrat). - Abbed Maurus og en spansk munk byder velkommen til Poblet.

vertrio (Rosalind Bevan (klaver), Jens Schou (klarinet) og Svend Windsløv (violoncel) på Dansk KFUK, der den dag fejrede sin 70 års dag.

Om fredagen gav syngedrengene en lunchkoncert i St. Stephan's, Walbrook, og om aftenen overværede vi i Palace Theater: »Jesus Christ Superstar«.

Om lørdagen, der var reserveret sightseeing, nåedes en rumprøve i den danske kirke St. Katharine's.

Om søndagen fungerede syngedrengene ved den danske kirkes 25 års jubilæum. Dronning Ingrid glædede ved sin nærværelse, og biskop Leer-Andersen, Helsingør, prædikede. Koret sang Introitus og Te Deum af Thomas Laub og kantaten »Eders hele værk« af Diderik Buxtehude. Den påfølgende officielle frokost på Hyde Park Hotel forsømte man at invitere os med til (!) Derimod bad man os uden for det oprindelige program om

Værtsfolk viser os Warwick Castle.

Ved afrejsen fra KFUK (London).

at medvirke ved en festgudstjeneste i den danske Sømandskirke om aftenen, hvilket vi gerne gjorde.

Som man ser, havde vi travle dage, men oplevelserne var mange, og vi prøvede både at køre med »dobbelt-dækkere« og i »undergrunden« og at sejle på Themsen, og vi fik spist både engelsk og kinesisk mad. Tiden fløj af sted, men når vi nåede til koncerterne, havde vi en dejlig ro.

Om mandagen vendte vi tilbage til Danmark pr. fly. Korturneen har i fortsættelse af Spaniensturneen i 1976 uddybet vort kendskab til god korsang og givet den enkelte sanger en større åndelig horisont til uvurderlig nytte i det daglige korarbejde i Assens.

Andre rejser til udlandet

Siden er det gået slag i slag med vore udenlandsrejser. Tilsyneladende er vi kommet ind i en tre-års-rutine,

Dronning Ingrid forlader den danske kirke i London efter højtidelighed i anledning af kirkens 25 år jubilæum. Syngedrengene fra Assens danner spalier.

hvad angår målene England - Schweiz - Spanien. Ind imellem er der blevet tid til nogle besøg i Tyskland og en uges koncertrejse til Holland. Den sidste blev bragt i stand af det hollandske ungdomskor Zevenmaal, som havde gæstet Danmark nogle år før. I 1979 kom så invitationen til syngedrengene om at tilbringe oktoberferien i deres by Hardenberg, der ligger i det østlige Holland. Der blev samlet oplysninger om Holland, og rejsen blev til virkelighed. Har vi tidligere talt om forkælelse fra alpefolkenes side i Schweiz, må vi tilstå, at den ingen grænser kendte hos hollænderne. Hvert minut i døgnen i de otte dage var grundigt planlagt, men hvor havde vi det skønt! Vi gav koncerter i store kirker, som vi en må-

Syngedrengene på vej mod nye eventyr.

ned forud selv havde været nede at bese og været med til at udvælge. Hollænderne viste tydeligt deres begejstring for den danske korsang og -syngemåde. Vi var helt benovede over al den virak. Om aftenen vendte vi altid hjem til de private indkvarteringssteder, som vi hurtigt betragtede som vore »hjem«.

Helt anderledes som et lyn fra en klar himmel kom rejsen til Paris. Det danske hus og den danske kirke i Paris stod foran deres 25 års jubilæum i april 1980. Man syntes, at der manglede noget særligt over de planlagte festdage. Nu skulle vi være »prikken«. Med nattog gik det ned gennem Europa til byernes by. Og sikken en modtagelse! Det var ambassadens folk med ambassadør Paul Fischer i spidsen, der stod for indkvarteringen, så vi levede i de dage som blommen i et æg. Drengene sang ved en festgudstjeneste og gav tillige en koncert, begge i den danske kirke. Men derudover færdedes vi på Champs-Élysées, i Eiffeltårnet, på Triumfbuens top og alle andre spændende steder. Vi er de danske i Paris dybt taknemmelige for den oplevelse.

Tilbage står Englandsturneen juli 1980. I mangt og meget lignede den vor rejse i 1977. Nu havde den blot fået forlængelser mod nord (Hull) og syd (Portsmouth). Vort faste sikre udgangspunkt i London er Dansk KFUK. Det giver os en tryghed at have danske hjemlige forhold at ty til om aftenen efter dagens oplevelser og gøremål, og vi føler et gensidigt varmt venskab fornyet, når vi dukker op igen. Her skal lyde en stor tak til Annelise Schou og alle hendes glade medarbejdere.

Tilbage til hjemmefronten

Når vi i ovenstående beretning har opholdt os så meget ved syngedrengenes udadvendte virksomheder og engagementer, får man måske let den tanke, at det er dér korets interesser ligger, og at kræfterne mest sættes ind på de områder. Det er ikke tilfældet. Det daglige arbejde ved prøverne foran alteret eller på orgelpulpituret ved højmesser og andre tjenester har korets tid og opmærksomhed. Her sker den egentlige dygtiggørelse og udvikling, her mærker vi alle den stadige udfordring og forpligtelsen over for vor menighed, og her fornemmer vi det nære fællesskab i det kirkelige sammenhæng i vor by Assens.

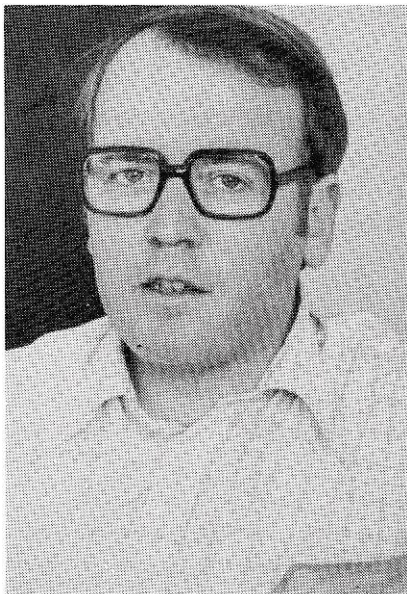
Sognepræsten om salmesangens fællesskab

Byens - både den store og den mindres - kirkekor har i de senere år været i en vis modstand, og bag det ligger en ganske naturlig forklaring. De fleste bykirker har et betalt - og altså professionelt - kirkekor, oftest på fire medlemmer. Antallet er ikke afgørende, men i mange sogne har man næret frygt for, at denne betalte professionalisme skulle tage den mere spontane glæde væk fra gudstjenestens salmesang.

Hvor koret på trods af betalingen ikke har nogen høj standard, er problemet måske ikke så stort. På den anden side bliver det så en plage at høre på. Men de mange steder, hvor koret er af en høj musikalsk standard, er det nødvendigt ustandseligt at besinde sig på den rolle, det spiller i gudstjenesten. Det er hele tiden nødvendigt at overveje, om noget burde være anderledes eller kunne være bedre.

Syngedrengene ved Vor Frue kirke i Assens er vel ikke et professionelt kirkekor i den sædvanlige betydning af ordet. Dog modtager de - som andre professionelle kirkekor - en vis ydelse for deres kortjeneste. Og derudover - og det er det vigtigste - har de gennem årene nået en musikalsk standard, der får drengekoret til at tage sig meget professionelt ud.

Nu kan professionalismen have en klang af dygtigt venstrehåndsarbejde over sig. Men for os, der både i det daglige og over en længere periode har mulighed for at følge syngedrengenes indsats, er det sikkert, at der ligger ægte sangglæde og entusiasme bag.

*Sognepræst
Jakob Hvidt.*

Alligevel er det nødvendigt, at man som før nævnt jævnligt overvejer den rolle, som et kor - og hos os syngedrengene - spiller ved gudstjenesten. Ved mange andre kirker har man gjort den erfaring, at det dygtige kor satte sig på salmesangen, så brummere og andre mere almindeligt syngende nede på stolerækkerne opgav at synge med. De var ikke gode nok og måtte derfor hellere tie stille. På samme måde kan korsangen - motetten efter prædikenen for eksempel - udvikle sig til en sådan æstetisk nydelse, at den næsten løsriver sig fra den øvrige gudstjenestes sang og ligefrem får karakter af en smule koncert, der har sneget sig ind i gudstjenesten.

Hvor det dygtige korarbejde udvikler sig i den retning, er det mere end betænkeligt, fordi det så er med til at fjerne gudstjenestens folkelige og fællesskabssøgende element.

Syngedrengenes sang i Vor Frue kirke har ikke bortrevet dette folkelige og fællesskabssøgende ved gudstjenesten. De har ved deres indsats medvirket til, at gudstjenesten får en helhed også på det musikalske og sanglige område.

Vi glæder os over at have sådan et kor, der sammen med den øvrige menighed - som syngedrengene er en naturlig del af - kan fastholde og styrke først og fremmest salmesangen i gudstjenesten. Men ved siden af, at det er en gave til et sogn som vort at have et dygtigt drengekor, er det også en udfordring, både til koret selv og til menigheden iøvrigt.

For koret må altid med dets leder og kirkens præster overveje, hvad der kunne fornyes eller strammes op, så gudstjenesten bliver en selvfølgelig helhed. Men menigheden skal også bruge korsangen som en inspiration til at gøre deres egen sanglige ret gældende, således at syngedrengene først og fremmest bliver en del af salmesangens fællesskab ved gudstjenesten.

Jakob Hvidt

Hilsen fra menighedsrådet

I gennem 125 år har mange Assens-drenge været syngedrenge ved Vor Frue kirke i Assens.

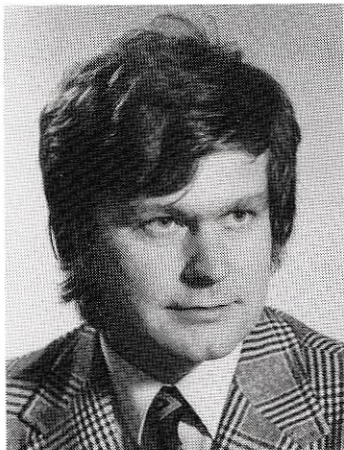
De har gennem årene glædet kirkegængerne med deres smukke klare stemmer og været med til at sætte deres præg på det kirkelige liv gennem det fællesskab, der har været mellem kor og kirke.

Syngedrene har også under ledelse af organist Henning Wesch været med til at gøre vor kirke og by kendt langt ud over vort sogns grænser.

Der skal i anledning af jubilæet lyde en tak og anerkendelse fra menighedsrådet for den indsats, som drengene har gjort i de år, der er forløbet, samt et ønske om, at årene fremover må være til glæde for både syngedrene og kirkegængerne.

Til lykke.

Arne Hansen,
formand for menighedsrådet

Arne Hansen,
formand for menighedsrådet.

Ad kirkens bagtrappe

Det er ikke uden en vis betagelse, man forcerer Assens kirkes bagtrappe. Fra den smalle dunkle vindeltrappe kommer man ud på orgelpulpitret mellem gulv og hvælvinger og skuer ud over det vældige, lysende kirkerum under en synsvinkel, som kirkegængerne nede på gulvet ikke kender. Her får man det præsenteret i ét vue og ikke som set nede fra kirkegulvet, hvor øjnene har mere begrænsede felter. Man ser de digre bærepiller, er nær på de smukt svungne murstensbuer og længst ude i øst alteret og den kæmpehøje vinduesmosaik. Kirkerummet gør et stærkt indtryk på enhver, som ad denne bagvej indfinder sig på byens gamle helligsted, men stærkest vel på den skare af syv-otteårs drenge, som første gang indfandt sig for at tiltræde gerningen som fast syngedreng i kirken. End mere overvældende har synet nok været for de drenge og voksne fra en fjernere tid, der ikke allerede derhjemme havde set alverdens katedraler på fjernsynsskærmen.

Kirkebyggere i alle lande har med deres arkitektur tilstræbt at overvælde og stemme sindene til andagt og hengivelse under Guds storhed. Bestræbelserne herfor er især iøjnefaldende i Assens, der for 500 år siden var en meget lille by. Den økonomiske præstation ved at rejse et sådant kirkehus er næsten ubegribeligt. Dets dimensioner ligger nær Odense domkirkes.

I de århundredgamle kirker føler de fleste mennesker sig på en sær levende måde i kontakt med tidens strøm, led i generationernes vandring mellem fødsel og død. Her er slægt efter slægt af byens beboere kommet, først

Kirkerummet i syngedrenge-perspektiv.

båret ind til dåb, sidst båret ud til sin grav, der for nogle fremtrædende borgeres vedkommende var beredt under selve kirkegulvet. Her fylkedes man ved kirkelige og verdslige højtider. Kirken var rammen om adskillige af livets højdepunkter såvel i sorg som i glæde, derfor ånder hele rummet højtidsfuld atmosfære.

Dette prægede også kirkens syngedrenge. Mest grebne var de nok af gudstjenestens liturgiske del, hvori de selv medvirkede, men selve den højtidelige arbejdsplads og det sanglige samvær med kammeraterne spillede en rolle i deres erindringer om tjenestetiden i kirken. Når de som konfirmander stod på kirkegulvet, og stemmen var ved at gå i overgang, var det afsked med et uforglemmeligt afsnit af deres drengetid. Når lejlighed bød sig, vendte de tilbage til pulpituret og hilste på kordegnen og sang igen med på salmerne blandt den nye generation af syngedrenge.

Der var en slags særligt kammeratskab blandt syngedrene, og selv i høj alder giver de sig gerne tilkende som gamle syngedrenge fra Assens.

Organist Henning Wesch har såvel som sin forgænger Åge Rom Larsen rundt om i landet truffet adskillige af de gamle drenge. Henning Wesch således i forbindelse med en koncert i Viborg sidste efterår, hvor koret også sang for beboerne på plejehjemmet Sct. Ibsgårde.

Blandt patienterne var den 87-årige Anders Theodor Rasmussen, som er bror til købmand Jølver Rasmussen, Jerichaugården i Assens. Han var syngedreng omkring århundredskiftet og var meget glad for at hilse på syngedrene af i dag og overvære deres koncert.

Syngedrengene ved gudstjeneste i jubilæumsåret 1956 under det gamle monumentale orgel.

Syngedrengene ved Vor Frue gennem årene

Snedkermester A. Beierholm-Pedersen noterer i sine erindringer en lang række navne på syngedrengene omkring sin egen tid i koret før og efter århundredskiftet. Blandt de ældre, som kom juleaften for at synge med på pulpituret, var først og fremmest kordegn Witttrups egne tre sønner: sognepræst Fr. W., Ørsted, postmester Hj. W., København, og politimester Sv. W., Toftlund. Beierholm-Pedersen nævner også den ældste kendte syngedreng. Det er købmand Rasmus Hansen, Østerga-

de 22, Assens. Han var født i 1847 og må antages at have været medlem af det nyoprettede drengekor i kirken. Blandt de første var også Edvard Jensen, født 1850.

De tre korpræfekter Bo Jørgensen, Brian Larsen og Sten Sejr har i samarbejde med Henning Wesch forsøgt at finde navnene på syngedrengene gennem de 125 år. Det har ikke været muligt at få alle gravet frem, men dog en væsentlig del, og der må bedes om overbærenhed for eventuelle fejl i oplysningerne om de ca. 220 drenge i fortegnelsen.

Listen nævner navn, fødeår, periode og sidste bopæl.

Navn	Fødeår	Syngedreng	Senere bosted
Rasmus Hansen	1847		Assens
Edvard Jensen	1850		Assens
Marius Clausen	1871		Aalborg
Hans Chr. Salskov Andersen	1872		Odense
Niels Peder Nellemose	1872		København
Hans Wagner	1872		Assens
Anders Clemmensen	1873		København
William Andersen	1874		København
Marius Hansen	1875		København
Sophus Andersen	1876		København
Hans Knudsen	1876		København
Heinrich Witt	1877		Hamburg
Andreas Olsen	1878		København
Harald Andersen	1879		København
Julius Clausen	1879		Aarhus
Jens Salskov Andersen	1880		Odder
Niels Peter Marcussen	1880		Hamburg
Viggo Effenberger	1881		Californien
Aage Jonassen	1881		Assens
Carl Christiansen	1882		Hobro
Ludvig Clausen	1882		Aarhus
Julius Hansen	1882		København
Rudolph Matjeka	1882		USA
Ludvig Rasmussen	1882		Chicago
Terkel Terkelsen	1882		Roskilde
Adolf Beierholm-Pedersen	1883		Assens
Marius Henriksen	1883		Hamburg
Frederik Diderichsen	1883		Californien
Carl Madsen	1883		København
Marius Pedersen	1883		Assens
Jacob Hansen	1884		Assens
F. Wilhelm Larsen	1884		København
Andreas Beierholm-Pedersen	1885		Assens
Malé Larsen	1885		København
Alfr. Christoffersen Andersen	1886		Gentofte

Navn	Fødeår	Syngedreng	Senere bosted
Andreas Marcussen	1886		Odense
Albert Pedersen	1886		Assens
Thorvald Svendsen	1888		København
Richard Witt	1888		Hamburg
Peder Larsen	1890		Assens
Valdemar Larsen	1890		Assens
Wilhelm Pedersen	1890		Assens
Jørgen Pedersen	1891		Assens
Marius Hansen	1893		København
Thorvald Rasmussen	1893		Viborg
Siegfred Jensen	1894		Død
Lauritz Nielsen	1895		Død 1962
Ejnar Hansen	1897		Odense
Alfred E. Bergstedt	1898	1909 - 1910	Assens
Georg Jensen	1901		Død
Ejnar Svendsen	1901	1910 - 1916	Odense
Carlo Winther	1902		Død 1973
Henry Brygger	1903		Død 1958
Edvard Egelund	1903	1916 - ?	Assens
Hans Breith	1904	1912 - 1916	Odense
Bernhard Gissel Jensen	1904	1915 - ?	Død 1970
Freywald Bechmand Poulsen	1904	1914 - 1918	Vorbasse
Svend Christiansen	1905		?
Arnold H. Helleberg Andersen	1906		Odense
Einar Christiansen	1906	1916 - 1920	Vissenbjerg
Thorkild Christiansen	1907		?
Vilhelm Jonassen	1907	1917 - 1921	Assens
Holger Lindholm Nielsen	1907	1917 - 1921	Assens
Geo Schwarz	1906	1916 - ?	Kastrup
Erik Schwarz	1907		Kastrup
Johannes Jeppesen	1908	1920 - 1925	Assens
(Lauritz) Anton Andersen	1909	1917 - 1924	Kastrup
Emanuel Jonassen	1909	1919 - 1923	Død
Einar Hansen	1910	1920 - ?	Odense
Henry Hansen	1910		Død

Navn	Fødeår	Syngedreng	Senere bosted
Helmer Johansson	1910	1917 - 1924	Odense
Einar Hans Ørsted	1910		Død 1951
Hans Christiansen	1911		Død 1955
Otto Jonasen	1911	1919 - 1925	Svendborg
Anders Skøtt Hansen	1912	1922 - 1927	Assens
Hilding Johansson	1912	1922 - 1926	Odense
Oskar Nielsen	1913	1923 - 1927	Sønderborg
Erik H. Rathje Beierholm	1913	1925 - ?	Virum
Karl Frederiksen	1913	1922 - 1927	Glostrup
Svend Aage Jonasen	1913	1921 - 1927	Brønshøj
Lauritz Nielsen	1913	1923 - 1929	Kolding
Hans Villy P. Frederiksen	1915	1924 - 1929	Vanløse
Peter H. Frederiksen	1916		København
Edmund Askholm Jacobsen	1916	1925 - 1930	Odense
Valdemar Jonasen	1916	1924 - 1930	Assens
Eiler Skøtt	1917	1925 - 1931	Kolding
Erik Jørgensen	1918	1926 - 1932	Odense
Knud Clemmensen	1918	1929 - 1931	Assens
Erik Gissel Jensen	1919		København
Victor Møller	1919	1928 - 1933	Assens
Harry Møller Hansen	1920	1927 - 1934	Snedsted
Erik Johannes Clemmensen	1920	1930 - 1934	Assens
Bruno Christensen	1921	1931 - 1934	Assens
Charles Anton Lucas	1921	1931 - 1934	Død 1974
Knud Pedersen	1921	1932 - 1934	Sønderborg
Aage Karl Rexbye	1921	1931 - 1934	Odense
Børge Andersen	1922	1933 - 1935	Odense
Christian Grambo	1922	1933 - 1935	Dragør
Einar Larsen	1922	1930 - ?	Broager
Carlo Gerhardt Ohgrøn	1922	1932 - 1936	Odense
Viggo Rasmussen	1922	1933 - 1937	Assens
Oskar Andersen	1923		Død
Aksel Nyegaard	1923		Odense
Preben Bergstedt	1924	1936 - 1938	Assens
Egon Børge Jensen	1924		Italien

Navn	Fødeår	Syngedreng	Senere bosted
Ove Christensen Løndahl	1924		Birkerød
Anthon Chr. Marckmann	1925	1934 - 1939	Sønderborg
Børge Bau	1927	1937 - 1940	Veflinge
Arne Hans Hansen	1928		Norge
Harry Søllegaard Nielsen	1928		?
Knud Erik Bergstedt	1929	1940 - 1943	Nr. Lyndelse
Svend Aage Berg Hansen	1929		Assens
Gunnar E. Bau Hansen	1930		Odense
Mogens Hansen	1930	1941 - 1944	Horsens
Kaj Ohgrøn	1930	1940 - 1945	København
Klaus Bang	1931		Assens
Viggo Christiansen	1931		Marstal
Hans Christian Gissel Jensen	1931	1942 - 1944	Assens
Knud Erik Knudsen	1931		Sverige
Bent Madsen	1931		Allerød
Niels Ove Jørgensen	1932		Kenya
Preben Jørgensen	1932	1941 - 1944	Assens
Hans Nielsen	1932		Død
Poul Nielsen	1932	1943 - 1944	Odense

*Ad denne lille
bestante dør
ved tårnets fod har
syngedrengene i 125 år
haft deres gang
til og fra pulpituret.*

Navn	Fødeår	Syngedreng	Senere bosted
Svend Villy Pedersen	1932	1940 - 1946	Skanderborg
Anders Rasmussen	1932	1943 - 1946	Sverige
Erik Rossau	1932	1944 - 1946	Assens
Poul Andersen	1933	1943 - 1947	Kerteminde
Holger Mailand Hjorth	1933	1943 - 1947	Roskilde
Svend Erik Jørgensen	1933		Belgien
Verner Knudsen	1933	1940 - 1947	Frederikssund
Jørgen Thede	1933	1941 - 1949	Sønderborg
Allan Andersen	1934	1945 - ?	Fredericia
Rasmus Ejler Larsen	1934		Død 1976
Niels Ove Petersen	1934	1943 - 1945	Esbjerg
Per Thede	1934	1944 - 1948	Odense
Erik Winther	1934	1944 - 1946	Odense
Hans Nielsen	1935	1945 - 1948	Død 1976
Erik Friis Andersen	1937	1946 - 1949	Otterup
Knud Erik Jensen	1937		Viby J.
Keld Jepsen	1939	1947 - 1953	Aarhus
Hans Jørgensen	1939	1949 - ?	Aarhus
Mogens Ravn Johansen	1939	1949 - 1954	Charlottenlund
Erik Larsen	1939	1951 - 1953	Assens
Jørgen Pedersen	1939	1949 - 1954	København
Henning Rasmussen	1940		Korup
Ole Andersen	1941	1950 - 1954	Kastrup
Vagn Kulavig	1941	1951 - 1955	Assens
Frits Duus Hansen	1942	1952 - 1956	Assens
Poul Desler Hansen	1942	1952 - ?	Død
Per Conradsen	1943	? - 1957	Søndersø
Peter Jacobsen	1943	1953 - 1957	Odense
Frits Thede	1943	1953 - 1958	Sønderborg
Erik Jeppesen	1944	1958 - 1960	Als
John Duus Hansen	1945	1956 - 1958	Assens
Aage Jonassen	1945	1954 - 1960	Måløv
Erik Kulavig Jørgensen	1945		Assens
Flemming Kulavig	1945	1955 - 1959	Assens
Peder Clemmensen	1946	1956 - 1961	Odense

Navn	Fødeår	Syngedreng	Senere bosted
Carsten Jonassen	1946	1955 - 1957	Kolding
Ole Madsen	1946	1956 - ?	Assens
Ove Gejl Christensen	1947	1959 - 1961	Glamsbjerg
Jes Jacobsen	1947	1956 - 1960	Vorbasse
Preben V. Jacobsen	1947	1958 - 1961	Viby J.
Jørgen Johan Johansson	1948	1958 - 1961	Odense
Anders Jonassen	1948	1958 - 1961	Turup
Jørgen Madsen	1948		Glamsbjerg
Arne Clausen	1949	1959 - 1964	Glamsbjerg
Finn Bjerning Jacobsen	1949	1960 - 1961	Assens
Mogens Hegelund Nielsen	1949	1963 - 1966	Fjelstrup
Poul Littau	1950	1962 - 1965	Odense
John Madsen	1950	1962 - 1965	Årup
Ole Mikkelsen	1950	1960 - 1963	Assens
Mogens Lykke Olsen	1950	1961 - 1966	Assens
Finn Poulsen	1950	1961 - 1964	Assens
Uffe Christensen	1951	1962 - 1967	Assens
Tommy Hansen	1952	1963 - 1966	Assens
Børge Steen Jensen	1952	1964 - 1967	Assens
Leif Duus	1953		Middelfart
Torsten Vestmark Jensen	1953	1965 - 1968	Assens
Anders Eskelund	1955	1965 - 1967	Assens
Niels Aage Hansen	1955	1966 - 1970	Rudkøbing
Ole Hegelund Nielsen	1955	1965 - 1971	Assens
Hans-Henrik Rasmussen	1955	1965 - 1967	Odense
Peter Haslund Vinding	1955		Årup
Stig Nexø	1957	1973 - 1974	Assens
Steen Lund	1958	1968 - 1972	Odense
Per Gissel Jensen	1958	? - 1973	Bjæverskov
Lars Bech	1958	1973 - 1973	Assens
Christian Larsen	1958	1968 - 1975	Odense
Karl Frits Storm	1958	1968 - 1974	Assens
Per Lindorf	1959	1973 - 1974	Assens
Steen Ole Nielsen	1959	1973 - 1977	København
Charless Østerby Hansen	1960	1973 - 1977	Assens

Navn	Fødeår	Syngedreng	Senere bosted
Erling Langkjær	1960	1973 - 1974	Assens
Poul Sørensen	1960	1970 - 1975	Viby J.
Hans Erik Terkelsen	1960	1975 - 1977	Odense
Torben Bo Nielsen	1961	1973 - 1977	Odense
Ivan Arboe Pedersen	1961	1973 - 1977	Næstved
Karlo Rasmussen	1961	1974 - 1976	Assens
Jens Arent Bak Josefsen	1962	1974 - 1978	Assens
Mogens Knudsen	1962	1973 - 1975	Assens
Jens Christian Rasmussen	1962	1975 - 1979	Odense
Jesper Edlefsen	1964	1973 - 1976	Assens
Kim Feldfos	1964	1975 - 1979	Assens
Martin Møller Juhl	1964	1976 -	Assens
Bo Jørgensen	1964	1974 -	Assens
Niels Christian Møller	1964	1974 -	Assens
Mogens Rex	1965	1978 -	Glamsbjerg
Claus Wegener	1965	1975 -	Assens
Morten Grynfeld	1966	1976 - 1977	Stege
Karsten Hansen	1966	1976 -	Assens
Henrik Krogsøe	1966	1976 - 1980	Assens
John Kulavig	1966	1977 -	Assens
Brian Larsen	1966	1976 -	Assens
René Wulff Pedersen	1966	1977 -	Assens
Sten Sejr	1966	1976 -	Assens
Torsten F. Stroyer Hansen	1967	1980 -	Assens
Tonny Jensen	1968	1979 -	Assens
Frank Nielsen	1968	1978 -	Assens
Allan Pedersen	1968	1977 -	Søllested
Henrik Skøtt	1968	1979 -	Assens
Kasper Nyrup Madsen	1969	1979 -	Assens
Henrik Berner Nielsen	1970	1980 -	Assens
Martin Agerbo Andersen	1971	1980 -	Assens
Niels Koppel	1971	1980 -	Assens

1856 - 1981